

สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ยุวพันธ์ สมศรี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
24 พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
24 พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

INFORMATION TECHNOLOGY COMPETENCIES AND APPROACHES TO COMPETENCY
DEVELOPMENT OF ADMINISTRATORS UNDER CHIANG RAI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Yuwanan Somsri

An Independent Study Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration

24 May 2025

Copyright 2025 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ของ ยวนันท์ สมศรี

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูปะชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร.นริศรา เสือคล้าย)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รักชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผู้ศึกษาค้นคว้า: นางสาวยุวรัตน์ สมศรี, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2568

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.นริศรา เสือคล้าย

คำสำคัญ: สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล , ผู้บริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 332 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.836 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้และบริหารและการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินและด้านการส่งเสริมสนับสนุน 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ กำหนดเป้าหมายตามบริบทสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือ วางแผนการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลในการพัฒนาการบริหาร และจัดทำคู่มือเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง

Title: INFORMATION TECHNOLOGY COMPETENCIES AND APPROACHES TO COMPETENCY DEVELOPMENT OF ADMINISTRATORS UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author: MISS Yuwanan Somsri, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2025

Advisor: Dr. Narissara Suaklay

Keywords: Information Technology Competency in the Digital Era, School Administrators

มหาวิทยาลัยพะเยา

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study the information technology competency of school administrators in the digital era, and (2) to explore guidelines for developing such competency. The sample consisted of 332 school administrators and teachers under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, with stratified random sampling applied. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.836. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. Additional qualitative data were collected from five purposively selected experts through structured interviews and analyzed using content analysis. The research findings revealed that: 1) The overall level of information technology competency among school administrators in the digital era was high. The highest average score was in the area of vision, followed by technology utilization and administration, implementation, evaluation, and support and promotion. 2) The proposed guidelines for developing information technology competency include having a strategic vision, setting goals based on the school context, promoting learning and collaborative networks, planning the appropriate use of technology, managing resources efficiently, conducting systematic evaluations, utilizing data for administrative improvement, and preparing manuals to support the proper use of technology.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดีจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.นริศรา เสือคล้าย อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาให้ความรู้คำแนะนำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่ดี และแนะนำแนวทางการศึกษาตลอดตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ คือ ดร.โยธิน สิทธิประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ดร.สุพิช ชัยมงคล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ และ ดร.มนตรี พันธุ์พงศ์วัฒนา ผู้อำนวยการโรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา) ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน ของวิทยาลัยการศึกษา และมหาวิทยาลัยพะเยาที่ประสิทธิ์ประสาทสรรพความรู้ทั้งปวง และให้คำแนะนำระหว่างการศึกษาลดลดมาเหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวที่ได้ให้การสนับสนุนและเป็นพลังใจในยามที่เหนื่อยล้า และให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ยุวพันธ์ สมศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	13
ความหมายของสมรรถนะ	16
ประเภทของสมรรถนะ	17
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	20
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	26
สมรรถนะการบริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	47

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	51
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	58
ตอนที่ 2 ผลการศึกษานำทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	70
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	92
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	93
ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	100
ประวัติผู้วิจัย.....	105

ตาราง 1 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	50
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	51
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว	59
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม	61
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	62
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศใน ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	64
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศใน ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมา ปรับปรุงการบริหารจัดการ	66
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศใน ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา.....	68
ตาราง 9 แสดงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของ ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	73

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงโมเดลน้ำแข็ง (Iceberg Model).....	16
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ได้เปิดโอกาสให้ประเทศต่าง ๆ สามารถดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและแข่งขันกันในโลกได้อย่างไร้ขอบเขต ภายใต้กระแสแห่งการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีนี้ กลายเป็นความท้าทายสำคัญที่ทุกองค์กรต้องเผชิญและปรับตัวให้เท่าทัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบในด้านการแข่งขันผ่านนวัตกรรมที่แปลกใหม่ และหลากหลาย (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2561, น. 76-80) เวทีเสวนาทางวิชาการของสภาการศึกษา (OEC Forum) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทยในบริบทของยุค 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. 33-44) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะปี พ.ศ. 2560–2579 รวมทั้งรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการวางแผนด้านการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการผลิตและเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูงและสามารถตอบโจทย์ทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566, น. 4) โดยเน้นหลักการสำคัญข้อที่ 2 คือ “การพัฒนาที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ซึ่งมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชน พัฒนาทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่ดี พร้อมคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุกช่วงวัย และเตรียมความพร้อมเพื่อการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2515 ได้ระบุไว้ในหมวดที่ 9 เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยกำหนดให้ภาครัฐต้องจัดสรรโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมที่สนับสนุนการเรียนรู้ พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะทางด้านนี้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้ทั้งบุคลากรทางการศึกษาและประชาชนทั่วไปมีทักษะในการใช้และผลิตเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยรัฐจึงได้ดำเนินนโยบายในการ

ผลักดันให้การบริหารภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาบุคลากร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีดังกล่าว จึงได้นำมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความรู้ในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 13) ในปัจจุบันการจัดการศึกษาไทยต้องได้รับการปรับปรุงให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลก โดยมุ่งสร้างพลเมืองที่มีความสามารถในการแข่งขัน และปรับตัวได้ในบริบทของศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ในยุคใหม่นี้จึงมุ่งเน้นไปที่องค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และศักยภาพในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. 20) ยุคดิจิทัลในปัจจุบันทำให้เทคโนโลยีมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อการจัดการศึกษาทั้งในระดับการบริหารงานของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไปจนถึงระบบการดูแลผู้เรียน การนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่ายขึ้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำที่ต้องส่งเสริมและผลักดันให้มีการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังต้องเป็นผู้นำในการผลักดันให้ครูและนักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบ Active Learning ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นผ่านกระบวนการและประสบการณ์ตรง มากกว่าการฟังหรือการรับข้อมูลแบบทางเดียว (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560, น. 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการศึกษาทั้งด้านโครงสร้าง ด้านระบบบริหารจัดการและการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติให้พร้อมที่จะก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายนี้ โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพสูงสุด และเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ มีความรู้ความสามารถในการใช้และควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การบริหาร จัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้บริหารระดับสูงจึงต้องมีความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในฐานะหัวเรือใหญ่ขององค์กรทางการศึกษา โดยเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา อีกทั้งยังมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยเหตุนี้ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือที่รู้จักกันในนามคุรุสภา จึงได้กำหนดมาตรฐาน

วิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาไว้เป็นแนวทางสำคัญสำหรับครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้มีการกำหนดให้ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงาน รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้บริหารควรมีความสามารถทั้งในการใช้งานและการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา รวมถึงสามารถประเมินการใช้งานเทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2556)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ รวมทั้งครูสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในขั้นตอนนี้ มุ่งศึกษาตามกรอบแนวคิด มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของคุรุสภา พ.ศ.2556 ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และตามแนวทางการพัฒนาทักษะของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 กันยายน 2560 ตามสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

1.2 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

1.3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

1.4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 139 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1,933 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 142 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,791 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เทียบขนาดของประชากรที่จำนวน 2,000 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 322 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์และทำการกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของแต่ละขนาดสถานศึกษา ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครูผู้สอน จำนวน 307 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 332 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

3.2 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

3.3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

3.4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 139 แห่ง
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขั้นตอนที่ 1 มาทำการกำหนดเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูผู้มีความรู้ในการรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา 2 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์ขององค์กร นำนโยบายสู่การปฏิบัติ กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยี การเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การขับเคลื่อนองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

อยู่เสมอ และความปลอดภัยในการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล และกฎหมาย รวมไปถึงความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากร สร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านดิจิทัล เพื่อศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา มีการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายความสำเร็จ รวมถึงการสร้างความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในและภายนอกสถานศึกษา

สมรรถนะที่ 2 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผน สร้างระบบโครงสร้าง สร้างระบบกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ส่งเสริม การเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม มีเครือข่ายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับชุมชน องค์กรภายนอก สามารถใช้คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำฐานข้อมูล พัฒนาระบบใหม่ ๆ ตามการใช้งานได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุง การบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศการประเมิน มีความหลากหลายในการประเมิน กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานที่ใช้ ในการประเมิน หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนในด้านการประเมินอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างระบบการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประเมินในสถานศึกษา รวมไปถึงการให้คำแนะนำ สนับสนุนส่งเสริม และสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการปฏิบัติงาน

สมรรถนะที่ 4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการพัฒนา ผลิตรายการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยสอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า

และในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งยังเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้เรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรทางวิชาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการณในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรทางวิชาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ด้านความรู้

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 หน่วยงานต้นสังกัด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สังกัด ให้มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการตามบริบทของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาฝ่ายบริหารงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาได้

2.3 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 2.2 ความหมายของสมรรถนะ
 - 2.3 ประเภทของสมรรถนะ
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 3.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 3.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 3.3 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในยุคดิจิทัล
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.1 สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหาร
 - 4.2 สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยี
5. สมรรถนะการบริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 5.1 สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546)

- ก. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 36)
- ข. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ) และกฎหมายอื่น และ
- ค. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
 1. จัดทำนโยบาย แนวทางการพัฒนา และเกณฑ์มาตรฐานด้านการศึกษาของเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงความจำเป็นและบริบทของท้องถิ่น
 2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
 3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
 5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 8. ดำเนินการประสานงาน ส่งเสริม และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคคล องค์กรชุมชน กลุ่มวิชาชีพ หน่วยงานทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ ที่ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้รับมอบให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 9 กลุ่มงาน 1 หน่วย ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
9. หน่วยตรวจสอบภายใน
10. กลุ่มกฎหมายและคดี

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นองค์กรคุณภาพ มุ่งส่งเสริม สนับสนุนและกำกับติดตามการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สู้สังคมอนาคตอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวัฒนธรรมที่ดีงาม

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีความปลอดภัยแก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
3. ส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

4. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญ มีมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ ในการจัดการศึกษาที่ตอบสนอง ทิศทางการพัฒนาประเทศ

5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

จุดเน้น

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนา ดังนี้

1. ปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่ การปฏิบัติ

2. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะ และการจัดทำกรอบหลักสูตรรวมการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปธรรม รวมถึงการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน เป็นพื้นฐานและเป็น “ซอฟต์แวร์” ในการสื่อสารภาพลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาต่อเวที ระดับประเทศและระดับสากล

3. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการดูแลความปลอดภัยนักเรียน ครูและบุคลากร ทางการศึกษาด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform)

4. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนอ่านออกเขียน ได้มี ทักษะในการคิดวิเคราะห์และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss)

5. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3-6 ปี และผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และป้องกันการหลุดออกจากระบบ รวมทั้ง ช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน และเด็กพิการที่ค้นพบจากการปฎิหมุดบ้านเด็กพิการให้เข้าสู่ ระบบการศึกษา

6. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการใช้ปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของ ผู้เรียน (Assessment for Learning) โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

7. ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะสูงและจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ ในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองการพัฒนาประเทศ

8. ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท

กลยุทธ์หน่วยงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาและยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

1. High Quality Student คุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสมรรถนะและทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสาธารณะ เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะภาษา ทักษะทางเทคโนโลยี สามารถอ่านออก เขียนได้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รวมถึงการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมให้สอดคล้องกับบริบท

2. High Quality Teacher คุณภาพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ดี (ความสามารถทางวิชาการที่รู้ลึก รู้รอบ และรู้จริง) มีจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ และมีสมรรถนะสูง (รักในอาชีพ เป็นผู้เสียสละ อดทน มุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ศรัทธาในผลสำเร็จที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักศีลธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสวงหาความรู้ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองตลอดเวลา)

3. High Quality School คุณภาพสถานศึกษา สถานศึกษามีความสะอาด มีความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ บรรยากาศร่มรื่น น่าอยู่ น่าыл มีอัตลักษณ์และจุดเด่น หรือ Best Practice ของตนเอง

4. High Quality Office คุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความเป็นมาตรฐานในระดับดีเยี่ยม มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ AA Excellence ให้บริการด้วยความรวดเร็ว (เป็นระบบ รวดเร็ว ทันเวลา และทำงานเป็นทีม) เต็มใจ (ให้บริการด้วยความเต็มใจ เสมอภาค เป็นกัลยาณมิตรที่ดี) และ ถูกต้อง (ปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของธรรมาภิบาล รักษาผลประโยชน์ของทางราชการ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน)

เขตพื้นที่บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีเขตพื้นที่ให้บริการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 อำเภอ ดังนี้ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอดอยหลวง รวมทั้งสิ้น 139 โรงเรียน มีกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาทั้งสิ้น 19 กลุ่มเครือข่าย

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 1-3) เมื่อพูดถึงสมรรถนะก็มักจะอ้างถึง David C. McClelland ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัย Harvard กับบทความที่มีชื่อเสียงของเขาที่ตีพิมพ์ในวารสารนักจิตวิทยาอเมริกัน เรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ในปี 1973 การศึกษาทางจิตวิทยามักเป็นการศึกษาต่อมาจากแนวคิดที่เคยมีผู้เสนอไว้แล้วในอดีตแนวคิดของ McClelland ก็เช่นกัน กล่าวกันว่าแนวคิดของ McClelland ไม่ใช่แนวคิดใหม่เสียทีเดียวเพราะในปี 1920 Frederick Taylor บิดาของวิทยาศาสตร์การจัดการได้กล่าวถึงสิ่งที่คล้ายกันกับสมรรถนะมาก่อน (Raelin & Cooledge, 1996) อย่างไรก็ตาม McClelland ได้นำสมรรถนะมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

บทความของแมคเคลลันด์ เรื่อง “การประเมินสมรรถนะแทนการประเมินเชาวน์ปัญญา” แสดงจุดยืนคัดค้านการใช้การทดสอบความถนัด ความรู้เฉพาะด้าน หรือผลการเรียน มาเป็นเครื่องมือคาดการณ์ความสามารถในการทำงานหรือความสำเร็จในชีวิต โดยเขาเสนอว่าปัจจัยด้านสมรรถนะน่าจะมีคามแม่นยำมากกว่าในการทำนายผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน แมคเคลลันด์จึงได้พัฒนาแนวทางวิจัยเพื่อระบุงค์ประกอบด้านสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับผลการทำงานที่ดี พร้อมกันนี้เขายังชี้ให้เห็นว่า ข้อดีของตัวแปรสมรรถนะ คือมักไม่ก่อให้เกิดความลำเอียงทางเชื้อชาติ เพศ หรือสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเหมือนกับการทดสอบแบบดั้งเดิม เช่น แบบวัดความถนัดหรือเครื่องมือในลักษณะเดียวกัน ประเด็นเรื่องความเป็นกลางของการทดสอบในด้านเชื้อชาติ เพศ และฐานะทางสังคมถือเป็นเรื่องสำคัญในบริบทของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติอย่างมาก เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในด้านการจ้างงาน จึงมีการออกกฎหมายสนับสนุนสิทธิในการมีงานทำอย่างเท่าเทียม (Equal Employment Opportunity) ดังนั้น หากเครื่องมือใดให้ผลที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มโดยไม่มีเหตุผลอันควร ย่อมมีแนวโน้มว่าจะถูกตัดสินว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย แนวทางการวิจัยของแมคเคลลันด์ใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีผลงานโดดเด่นกับผู้ที่มีผลงานในระดับปานกลาง โดยมุ่งศึกษาว่าทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันในเรื่องใด

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือมีสมรรถนะที่ต่างกันอย่างไร การเก็บข้อมูลเน้นที่กระบวนการคิด และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จในการทำงาน

ในระยะแรก แมคเคลแลนด์มีแนวคิดที่จะใช้วิธีสังเกตการปฏิบัติงานในชีวิตจริงของบุคคล ที่ประสบความสำเร็จ เทียบกับผู้ที่ไม่มีผลงานอยู่ในระดับทั่วไป อย่างไรก็ตาม แนวทางดังกล่าว กลับไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลานานและมีความยุ่งยาก จึงนำไปสู่การพัฒนา เทคนิคที่เรียกว่า การสัมภาษณ์เหตุการณ์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Event Interview: BEI) เทคนิค BEI เป็นผลจากการผสมผสานระหว่างแนวทางวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญของฟลานาแกน (Flanagan, 1954) และหลักการของแบบทดสอบ Thematic Apperception Test (TAT) โดยวิธีการนี้จะให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวจากประสบการณ์จริงที่เขาารู้สึกว่าประสบความสำเร็จที่สุด 3 กรณี และเหตุการณ์ที่เขาถือว่าไม่ประสบความสำเร็จอีก 3 กรณี หลังจากนั้น ผู้สัมภาษณ์จะตั้ง คำถามเพิ่มเติมเพื่อขุดลึกถึงรายละเอียดของแต่ละสถานการณ์ เช่น ปัจจัยที่นำไปสู่เหตุการณ์นั้น มีบุคคลใดเกี่ยวข้องบ้าง ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความคิด ความรู้สึก และความต้องการอย่างไรในขณะนั้น เขาได้ดำเนินการอย่างไร และผลลัพธ์จากการกระทำของเขาคืออะไร โดยมุ่งวิเคราะห์จากพฤติกรรม ที่แสดงออกในบริบทของการทำงานจริง

เทคนิคการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident Technique) เป็นแนวทาง ที่พัฒนาโดยจอห์น ฟลานาแกน ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อระบุ ลักษณะเฉพาะและทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการทำงาน วิธีการนี้อาศัยการรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้จริง ในบริบทของการทำงานหรือสถานการณ์อื่น ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นพฤติกรรมที่สามารถเห็นได้จากมุมมองของบุคคลอื่น ในขณะที่เทคนิค BEI (Behavioral Event Interview) ได้พัฒนาต่อยอดจากแนวคิดนี้ โดยขยายขอบเขตจากการวิเคราะห์ พฤติกรรมที่ปรากฏภายนอก ไปสู่การเจาะลึกมุมมองภายในของบุคคล เช่น ความคิด ความรู้สึก และแรงจูงใจ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบการเล่าเรื่องจากภาพ หรือ Thematic Apperception Test (TAT)

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาว่าลักษณะของผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้างที่ไม่เหมือนกับผู้ที่ประสบความสำเร็จปานกลาง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาถอดรหัส ด้วยวิธีการที่เรียกว่าการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำพูด (Content Analysis of Verbal Expression) แล้วนำข้อมูลที่ถอดรหัสแล้วมาวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติ เพื่อศึกษาลักษณะที่แตกต่างระหว่าง ผู้ที่ประสบความสำเร็จในงาน (มีผลงานในระดับสูง) กับผู้ที่มีผลงานระดับปานกลาง

McClelland และเพื่อนร่วมงานได้ก่อตั้งบริษัท McBer and Company ในช่วงต้นของ ทศวรรษที่ 1970 และในช่วงนั้นพวกเขาได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ของ The U.S State Department Foreign Service Information ให้ช่วยเหลือในการคัดเลือกนักการทูตระดับต้น

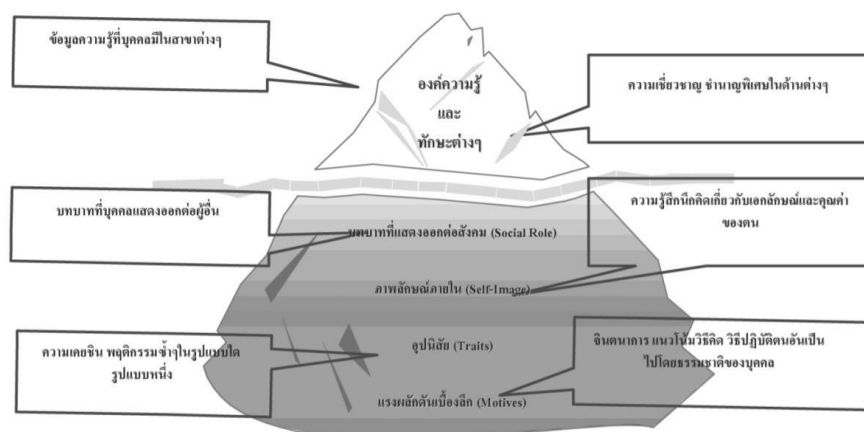
McClelland ใช้เทคนิค BEI ในการศึกษา และพบว่า นักการทูตระดับต้นที่มีผลการปฏิบัติงานดี มีสมรรถนะที่แตกต่างจากนักการทูตระดับต้นที่มีผลการปฏิบัติงานระดับปานกลางในเรื่อง ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านวัฒนธรรม (Cross-cultural Interpersonal Sensitivity) ความคาดหวังทางบวกกับผู้อื่น (Positive Expectations of Others) และความรวดเร็วในการเรียนรู้เครือข่ายด้านการเมือง (Speed in Learning Political Networks)

ในปี ค.ศ. 1991 แบร์เรตต์และเดฟิเน็ต ได้เผยแพร่บทความชื่อ “A Reconsideration of Testing for Competence Rather than for Intelligence” ซึ่งเป็นการนำเสนอผลงานวิจัยล่าสุดที่ได้แย้งแนวคิดของแมคเคลแลนด์ โดยชี้ให้เห็นว่า การทดสอบความถนัดหรือการวัดเชาวน์ปัญญา นั้นสามารถใช้ทำนายประสิทธิภาพในการทำงานได้ในหลากหลายสาขาอาชีพ ต่อประเด็นนี้ แมคเคลแลนด์ได้แสดงท่าทีตอบกลับว่า หากมีโอกาสปรับเนื้อหาในบทความต้นฉบับ “Testing for Competence Rather than for Intelligence” เขาจะให้ความระมัดระวังมากขึ้นในการอธิบายความหมายของเชาวน์ปัญญา โดยชี้ว่า เชาวน์ปัญญาเป็นเพียงหนึ่งในสมรรถนะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานเท่านั้น และเมื่อบุคคลมีระดับเชาวน์ปัญญาถึงเกณฑ์ที่เหมาะสมแล้ว ความแตกต่างด้านผลการปฏิบัติงานจะไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับเชาวน์ปัญญาอีกต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลที่มีความสามารถทางปัญญาสูงทุกคนไม่ได้หมายความว่าจะมีผลงานดีเลิศเสมอไป เพราะสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้ที่ฉลาดและมีผลงานยอดเยี่ยม กับผู้ที่ฉลาดแต่มีผลงานในระดับกลางคือสมรรถนะเฉพาะตัว

สมรรถนะพื้นฐาน (Threshold Competencies) ได้แก่ ความรู้ ทักษะพื้นฐานที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ แต่ไม่สามารถแยกผู้ที่ปฏิบัติงานดีออกจากผู้ที่ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

สมรรถนะที่แยกความแตกต่าง (Differentiating Competencies) ได้แก่ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานที่ดีมีแต่ผู้ที่ปฏิบัติงานในระดับปานกลางไม่มี สมรรถนะกลุ่มนี้จึงเป็นสิ่งที่บอกความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี และผู้ที่มีผลงานในระดับปานกลาง

แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ดังภาพที่แสดงด้านล่างซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาท ที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก และเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก

ภาพ 1 แสดงโมเดลน้ำแข็ง (Iceberg Model)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548, น. 3

ความหมายของสมรรถนะ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 4) ได้กำหนดนิยามของสมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

दनัย เทียนพุ่ม (2550, น. 20) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง การบูรณาการความรู้ ทักษะ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลจนทำให้ผลงานนั้นมีคุณค่าสูงสุดหรือมีประสิทธิภาพ

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551, น. 3) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ทำให้ปัจเจกบุคคล สามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดและสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ดีกว่าผู้อื่นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งสมรรถนะ คือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้สามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงาน

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2553, น. 11) สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถ (Abilities) ของมนุษย์ที่แสดงผ่านพฤติกรรม (Attributes) ในความเป็นจริงแล้ว ความสามารถของมนุษย์โดยเฉพาะความสามารถซ่อนเร้น (Talent) มีอยู่อย่างมหาศาล เพียงแต่อาจยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายปัจจัย อาทิ ทักษะและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวสอดคล้องกับทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนเหนือผิวน้ำ จะเป็นส่วนที่ง่าย ต่อการบริหาร และจัดการ เช่น ทักษะและความรู้ ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ เป็นส่วนที่ซ่อนเร้นยากต่อการบริหารและจัดการ เช่น ลักษณะนิสัย และทัศนคติ/แรงจูงใจ เป็นต้น

ดาวนภา หัตยานนท์ (2556, น. 25) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่แสดงออกอย่างโดดเด่น ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

พิรญาณ์ จุ้ยเจริญ (2558, น. 46) ระบุว่า “สมรรถนะ” หมายถึง ความรู้ ทักษะ และลักษณะเฉพาะของบุคคลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้ได้ผลลัพธ์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือแม้กระทั่งสูงกว่ามาตรฐานนั้น ซึ่งในอีกแง่หนึ่ง สมรรถนะจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักที่ส่งเสริมความสำเร็จในการดำเนินกลยุทธ์ขององค์กร องค์กรจึงไม่เพียงแต่ต้องปรับปรุงโครงสร้างภายใน และกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพราะทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นองค์ประกอบที่มีคุณค่าและเป็นหัวใจสำคัญที่สุดขององค์กร กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการสมรรถนะถือเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญของการจัดการทรัพยากรบุคคลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นหลัก

Parry (1977 (อ้างถึงใน สุกัญญา รัชมิธรรมโชติ, 2547, น. 48) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สมรรถนะ” ว่าเป็นชุดขององค์ความรู้ (Knowledge) ทักษะที่จำเป็น (Skills) และลักษณะเฉพาะบุคคล (Attributes) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน และส่งผลโดยตรงต่อภารกิจหลักของตำแหน่งงานแต่ละประเภท สมรรถนะเหล่านี้จะสัมพันธ์กับผลการทำงานของตำแหน่งนั้น ๆ และสามารถประเมินได้โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ผ่านกระบวนการฝึกอบรมและการเสริมสร้างศักยภาพ

โดยสรุปแล้ว “สมรรถนะ” หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงศักยภาพและพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้ ความชำนาญ ความสามารถเฉพาะทาง ตลอดจนทัศนคติ มุมมอง วิสัยทัศน์ และแรงขับเคลื่อนภายในที่มีต่อการทำงาน องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์

ประเภทของสมรรถนะ

การยกระดับสมรรถนะสามารถทำได้ผ่านการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานในช่วงเวลาต่าง ๆ

หลักตามแนวคิดของ เดวิด แมคเคลแลนด์ (David Clarence McClelland) มี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือความรู้เฉพาะทางของบุคคล เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skill) คือสิ่งที่บุคคลต้องการทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนและปฏิบัติมาเป็นเวลานาน มีพื้นฐานทางความรู้ จนกลายเป็นทักษะ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) คือทัศนคติเจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่นความมั่นใจ ในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้นโดยเป็นทั้ง ลักษณะภายในและภายนอกของบุคคล เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ (Motives) เป็นแรงจูงใจ ที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

เมื่อนำองค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนดังกล่าวข้างต้น มาจัดกลุ่มภายใต้เกณฑ์ของพฤติกรรม ในการแสดงออกแสดง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คือส่วนที่สามารถสังเกตและมองเห็นได้จากภายนอก คือทักษะ และองค์ความรู้ สามารถพัฒนาได้จากการเรียนรู้ฝึกฝน ปฏิบัติ จนเกิดความเชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 2 คือส่วนที่สังเกตเห็นได้ยากเป็นส่วนที่ซ่อนอยู่ภายในแต่ละบุคคล กล่าวคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล และแรงจูงใจความสัมพันธ์ ซึ่งพัฒนาได้ยาก เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยเฉพาะตัวบุคคล

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547, น. 10-11) ได้ทำการสมรณนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรณนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะซ่อนให้เห็น ถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กร โดยรวมที่จะช่วยสนับสนุนให้ องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2. สมรณนะตามสายงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะซ่อน ให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้น ๆ สามารถสร้าง ผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ได้สูงกว่ามาตรฐาน

3. สมรณนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะของคน ที่ซ่อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถ ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป เช่น สามารถอาศัยอยู่กับแมงป่องหรือสรพิษได้ เป็นต้น ซึ่งเรามักจะเรียกสมรณนะส่วนบุคคลว่าความสามารถพิเศษส่วนบุคคล

จิรประภา อัครบวร (2549, น. 68) กล่าวว่า สมรณนะในตำแหน่งหนึ่งๆจะประกอบไปด้วย 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือพฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรม และหลักนิยมขององค์กร

2. สมรรถนะบริหาร (Professional Competency) คือคุณสมบัติความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ขององค์กร

3. สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency) คือทักษะด้านวิชาชีพที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ โดยแตกต่างกันตามลักษณะงาน โดยสามารถจำแนกได้ 2 ส่วนย่อยได้แก่ สมรรถนะเชิงเทคนิคหลัก (Core Technical Competency) และสมรรถนะเชิงเทคนิคเฉพาะ (Specific Technical Competency)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 11) ได้แบ่งสมรรถนะสำหรับข้าราชการพลเรือนไทยไว้ 2 ส่วน คือ

1. สมรรถนะหลัก คือคุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ หล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 สมรรถนะ

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation)
- 1.2 บริการที่ดี (Service Mind)
- 1.3 การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise)
- 1.4 จริยธรรม (Integrity)
- 1.5 ความร่วมแรงร่วมใจ (Teamwork)

2. สมรรถนะประจำงานกลุ่ม คือสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับกลุ่มงานเพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่ และส่งเสริมให้ข้าราชการปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยสมรรถนะประจำกลุ่มงานนี้มีทั้งหมด 20 สมรรถนะ คือ

- 2.1 การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
- 2.2 การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking)
- 2.3 การพัฒนาศักยภาพคน (Caring & Developing Others)
- 2.4 การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ (Holding People Accountable)
- 2.5 การสืบเสาะหาข้อมูล (Information Seeking)
- 2.6 ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity)
- 2.7 ความเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Understanding)
- 2.8 ความเข้าใจองค์กรและระบบข้าราชการ (Organizational Awareness)
- 2.9 การดำเนินเชิงรุก (Reactivity)
- 2.10 ความถูกต้องของงาน (Concern for Order)

- 2.11 ความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence)
- 2.12 ความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Flexibility)
- 2.13 ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (Communication & Influencing)
- 2.14 สภาวะผู้นำ (Leadership)
- 2.15 สุนทรียภาพทางศิลปะ (Aesthetic Orientation)
- 2.16 วิสัยทัศน์ (Visioning)
- 2.17 การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation)
- 2.18 ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน (Change Leadership)
- 2.19 การควบคุมตนเอง (Self-Control)
- 2.20 การให้อำนาจแก่ผู้อื่น (Empowering Others)

สรุปได้ว่า ประเภทของสมรรถนะ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. สมรรถนะทางกายภาพซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ เช่น ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติงาน เป็นต้น
- และ 2. สมรรถนะทางจิตภาพ เป็นสมรรถนะที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ทักษะคิด วิสัยทัศน์ แรงบันดาลใจแรงจูงใจ คุณธรรมจริยธรรมภายในตัวบุคคล เป็นต้น เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ บรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามลักษณะงานที่ได้วางไว้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

กิดานันท์ มลิทอง (2548, น. 12) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นส่วนผสมผสาน ระหว่างเทคโนโลยี 2 ประเภท คือ

1. เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) หมายถึง การประสานการทำงานระหว่างส่วนประกอบทางกายภาพ (ฮาร์ดแวร์) และชุดคำสั่งหรือโปรแกรม (ซอฟต์แวร์) เพื่อดำเนินกระบวนการประมวลผล จัดเก็บ เข้าถึง ดึงข้อมูลกลับมาใช้งาน นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงสามารถทำหน้าที่ได้มากกว่าการประมวลผลและการเก็บข้อมูลพื้นฐาน โดยยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างภาพสามมิติ ตัดต่อวิดีโอ ผสมเสียง รวมถึงนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology: CT) คืออุปกรณ์และวิธีการในการสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อการเข้าถึง ค้นหา และรับส่งสารสนเทศด้วยความรวดเร็ว

ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว และฝ่ายวิชาการ (2548, น. 18) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับระบบสื่อสารโทรคมนาคม

ที่ครอบคลุมระบบสื่อสารต่าง ๆ เข้ากับระบบคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล ข้อมูล และบริหารสารสนเทศ ตลอดจนระบบ เครือข่ายโทรคมนาคมจำนวนมากที่เชื่อมโยงติดต่อกันและใช้ร่วมกัน

เพ็ญศรี ปักกะสีนัง (2556, น. 42) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงเทคโนโลยีที่ใช้เพื่อจัดการเก็บสารสนเทศซึ่งประกอบด้วยการจัดเก็บ ประมวลผล แสดงผล และเผยแพร่สารสนเทศไปในรูปแบบต่าง ๆ โดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีคมนาคมที่นำมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้การจัดการสารสนเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ระบบที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูล การส่งข้อมูล การค้นหาข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐานร่วมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและระบบโทรคมนาคม สามารถในรูปแบบของโปรแกรมที่ติดตั้งบนคอมพิวเตอร์หรือเป็นระบบโปรแกรมบนเว็บไซต์ ซึ่งเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถจัดเก็บและสืบค้นได้ง่าย การออกแบบระบบสารสนเทศจะมีลักษณะการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และการออกแบบในการเข้าถึงข้อมูล

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556, น. 26) กล่าวถึงมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. สาระความรู้

- 1.1 เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการสื่อสาร
- 1.2 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
- 1.3 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

2. สมรรถนะ

2.1 สามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

2.2 สามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

2.3 สามารถส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

Hilberg (2008, p. 5-8) ได้กล่าวถึงสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ดังนี้

1. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเข้าถึงข้อมูล การประเมินค่า และการติดต่อสื่อสาร

2. มีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้าง หรือพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ หรือทักษะด้านอื่น

5. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยในการคิดแก้ปัญหา

UNESCO (2008) ได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะที่สำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการติดต่อสื่อสาร เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีอื่น ๆ

1.2 มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

1.3 ตระหนักถึงความเป็นจริงและความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้

1.4 มีความเข้าใจพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างถูกต้อง

1.5 มีความสามารถในการแยกแยะระหว่างโลกเสมือนจริง และโลกแห่งความจริง

2. ด้านทักษะ

2.1 มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารตามคุณลักษณะเฉพาะได้อย่างเหมาะสม

2.2 มีความสามารถในการค้นคว้าผ่านเว็บไซต์

2.3 มีความสามารถในการใช้บริการพื้นฐานบนอินเทอร์เน็ต

2.4 มีความสามารถในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล

2.5 มีความสามารถในการแปลงข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กราฟิก หรือภาพเสมือนจริง

2.6 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

2.7 มีความสามารถในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3. ด้านเจตคติ

3.1 มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการงานบุคคลและการทำงานเป็นทีม

3.2 มีความรับผิดชอบต่อการใช้เทคโนโลยี และตระหนักถึงหลักจริยธรรมจรรยาบรรณการอยู่ร่วมกันในสังคมเครือข่าย

3.3 วิเคราะห์ทัศนคติสะท้อนกลับเมื่อมีการประเมินผลระบบสารสนเทศ

3.4 มีระดับความสนใจและติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ

3.5 ทำความเข้าใจกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยี

3.6 คิดวิเคราะห์ประเมินค่าผลกระทบที่ได้รับจากเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานของระบบคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมไปถึงระบบการติดตั้ง การบำรุงรักษา และสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ เครือข่าย อินเทอร์เน็ต โทรคมนาคม ระบบฐานข้อมูล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
2. สมรรถนะด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศของตัวบุคคลอย่างเหมาะสมตามคุณลักษณะในการค้นคว้า การใช้บริการบนระบบอินเทอร์เน็ต ระบบคอมพิวเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และการศึกษา
3. สมรรถนะด้านเจตคติ หมายถึง การตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์และโทษ หรือผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่าย อินเทอร์เน็ต โทรคมนาคม ฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการเทคโนโลยีทางการศึกษาดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในยุคดิจิทัล

Biale & Lumley (1992 อ้างถึงใน ปราวีณยา สุวรรณรัฐโชติ, 2541, น. 61-62) นำเสนอกรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ทักษะการใช้เทคโนโลยี ผู้นำจำเป็นต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี
2. ทักษะติดต่อกับผู้อื่น การติดต่อกับผู้อื่นเพื่อเป็นการประเมินการใช้เทคโนโลยี
3. ทักษะด้านหลักสูตร ผู้นำต้องเข้าใจการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีในหลักสูตร
4. ทักษะการพัฒนาบุคลากร ผู้นำต้องเข้าใจว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นมีความสำคัญต่อการใช้เทคโนโลยี
5. เรียนรู้ในการเป็นผู้นำ ผู้นำต้องเข้าใจภาพรวมทั้งหมด นั่นคือ มีการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้นำต้องทำงานร่วมกับกลุ่มคนมากมายเพื่อทำให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน กรอบมาตรฐานการพัฒนาโครงการโรงเรียนต้นแบบกรพัฒนา ICT เพื่อการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) นำเสนอกรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

5.1 ทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอ (Presentation)

5.2 ทักษะการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

5.3 ทักษะการใช้ห้องสนทนา (Chat room)

5.4 ทักษะการใช้กระดานถามตอบ (Web board)

5.5 ทักษะการสืบค้นข้อมูล (Search Engine)

5.6 ทักษะในด้านการประชุมเครือข่าย (Video Conference)

Twomey, Zieger, & Shamburg (2006) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. ความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership)

1.1 ผู้บริหารการศึกษาต้องสร้างแรงบันดาลใจให้และนำไปสู่การพัฒนาและดำเนินการตามวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะบูรณาการการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป้าหมายการเรียนรู้ ให้การสนับสนุนการสอนและปฏิบัติงาน

1.2 มีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนา การประยุกต์ใช้และการสื่อสารเทคโนโลยีให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ไปพร้อม ๆ กันกับการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

1.3 ให้การสนับสนุนนโยบาย โปรแกรม และการระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีและตามแผนกลยุทธ์ทั้งในระดับท้องถิ่น รัฐและระดับชาติ

2. วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล (Digital Age Learning Culture)

2.1 ทำให้แน่ใจว่าวัฒนธรรมการเรียนการสอนนั้น มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของยุคดิจิทัล และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.2 จัดให้มีรูปแบบ และมีการส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอ สำหรับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.3 จัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดให้มีเทคโนโลยี และทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ที่สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนได้

2.4 ให้แน่ใจว่า มีการปฏิบัติการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยี และการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนข้ามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ระดับโลก ที่จะกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรคนวัตกรรม และความร่วมมือกันในยุคดิจิทัล

3. เป็นผู้บริหารมืออาชีพ (Excellence in Professional Practice)

3.1 จัดสรรเวลา ทรัพยากร และการเข้าถึง เพื่อให้แน่ใจว่ามีการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

3.2 อำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วม ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสนับสนุนจากผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร ในการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยี

3.3 ส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเกิดความร่วมมือกันระหว่าง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้เครื่องมือในยุคดิจิทัล

3.4 ส่งเสริมให้เกิดการวิจัยทางการศึกษา เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การปรับปรุง (Systemic Improvement)

4.1 การใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรจากสื่อที่มีอยู่มากมาย นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ที่จะช่วยให้เป้าหมายแห่งการเรียนรู้สำเร็จ

4.2 ร่วมกันสร้างตัวบ่งชี้ การเก็บรวบรวม วิเคราะห์ แปรผลข้อมูล รวมถึงการแบ่งปันผล ข้อมูล เพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรและการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.3 คัดสรรและรักษาบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ เพื่อการเรียนการสอน และเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านการศึกษา

4.4 สร้างและใช้ประโยชน์จากการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการ ปรับปรุงระบบ

4.5 สร้างและรักษาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีรวมทั้งบูรณาการทำงานร่วมกัน สนับสนุนการบริหารจัดการ การดำเนินการ และการเรียนการสอนด้วยระบบเทคโนโลยี

5. พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship)

5.1 จัดให้มีการเข้าถึงอุปกรณ์และทรัพยากรดิจิทัลอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

5.2 ส่งเสริมให้มีรูปแบบและการกำหนดนโยบายเพื่อความปลอดภัย การใช้กฎหมาย และจริยธรรมในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี

5.3 ส่งเสริมให้มีรูปแบบการรับผิดชอบต่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี และข้อมูล

5.4 ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมร่วมกัน และการมีจิตสำนึกต่อโลกผ่าน การสื่อสาร

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในยุคดิจิทัล หมายถึง องค์ความรู้ทักษะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในยุคดิจิทัล แบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1. ด้านการส่งเสริม หมายถึง ภาวะผู้นำทางด้าน ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล การนำเทคโนโลยีสารสนเทศสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา การเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สื่อ

เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประยุกต์ บูรณาการในการออกแบบ การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมต่อ ความต้องการ

2. ด้านการปรับปรุงพัฒนา หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลง แห่งความสำเร็จของบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ และมีคุณภาพตลอดจนกระบวนการบริหารจัดการงานระบบงาน 4 ฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ

สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารการกอง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2562, น. 69) ได้กล่าวถึงความหมายของ ผู้อำนวยการกองไว้ว่า ผู้อำนวยการกอง หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง หรือดำรงตำแหน่ง ประเภทอำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นเทียบเท่า ซึ่งรับผิดชอบการนำนโยบายจาก ฝ่ายบริหารไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและควบคุมกำกับการทำงานของหน่วยงานให้เป็นไป ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ อาทิ ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ศูนย์/ ในส่วนกลางที่ตั้งในส่วนภูมิภาค และส่วนภูมิภาค

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2562, น. 28-29) ได้กล่าวถึงสมรรถนะ ด้านดิจิทัลของผู้บริหารการกอง ไว้ว่า “เป็นผู้ปรับเปลี่ยนกระบวนการงานด้านดิจิทัลในกระบวนการ ทำงานหรือการให้บริการ”สามารถนำนโยบายและทิศทางองค์กรจากผู้บริหารระดับสูงมากำหนดเป็น แนวทางและแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน ทบทวนและพัฒนากระบวนการ วิธีการทำงาน หรือการบริการให้สามารถรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลและการให้บริการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐกับประชาชน และมีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้

ทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็น

1. ความสามารถ

1.1 กำหนดทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อพัฒนาองค์กรที่มีการเชื่อมโยง ข้อมูลและการทำงานข้ามหน่วยงาน

1.2 ออกแบบองค์กรดิจิทัล (Future Design)

1.3 กำหนดกรอบการให้บริการแบบเชื่อมโยง และเทคนิคการออกแบบกระบวนการ

1.4 กำกับการใช้งานสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture)

- 1.5 ริเริ่มการวางแผนโครงการภายใต้รัฐบาลดิจิทัล (Project Initiation and Planning)
- 1.6 จัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการบูรณาการสำหรับองค์กรดิจิทัล
- 1.7 ขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Transformation)
- 1.8 เก่งกระบวนงาน เข้าใจองค์กรดิจิทัล และสื่อสารต่อยอดการเปลี่ยนแปลง
- 1.9 นำการพัฒนาคนพันธุ์ใหม่ (Digital DNA) สำหรับพัฒนาองค์กรดิจิทัล
- 1.10 ประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการทำงาน
- 1.11 ใช้โปรแกรมดิจิทัลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานประจำ
- 1.12 ปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาล (Governance Framework) และหลักปฏิบัติ (Principles) ที่ดีด้านดิจิทัล
- 1.13 ปฏิบัติตามข้อตกลงระดับการให้บริการและกระบวนการทำงานร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Service- Level Agreement)
2. ความรู้ที่จำเป็น
 - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมโยงทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศกับหน่วยงาน และแผนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อการเป็นรัฐบาลดิจิทัล
 - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล
 - 2.3 ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation)
 - 2.4 ความรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมองค์กรและการกำกับดูแล (Enterprise Architecture)
 - 2.5 ความรู้ด้านการจัดโครงการ (Project Management)
 - 2.6 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสร้างทีม (Team Building) และการจัดการเครือข่ายการทำงาน
 - 2.7 ความรู้เกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน (Human Resource Management and Development)
 - 2.8 ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจ
 - 2.9 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเป็นหัวหน้าที่ดี การสอนงาน (Coach and Mentor) และการบริหารผลการปฏิบัติ (Performance Management)
3. สมรรถนะ
 - 3.1 วิสัยทัศน์ (Visioning)
 - 3.2 การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation)
 - 3.3 ศักยภาพเพื่อนำการเปลี่ยนแปลง (Change Leadership)

3.4 สอนงานและมอบหมายงาน (Coaching and Empowering Others)

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหาร หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในการกำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์ขององค์กร นำนโยบายสู่การปฏิบัติ กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยี การขับเคลื่อนองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของธรรมาภิบาล และกฎหมาย รวมไปถึงความสามารถพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านดิจิทัล เพื่อศักยภาพ ในการเปลี่ยนแปลง

สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2562, น. 48-49) ได้กล่าวถึงสมรรถนะ ด้านดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยี ไว้ดังนี้

บทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวัง

เป็น “เป็นผู้พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน” ที่สามารถบริหารโครงการ หรือเลือก เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาพัฒนาแพลตฟอร์มการบริหารจัดการภายในองค์กร (Back Office) และการจัดบริการของรัฐ (Service) เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน และการบริหารจัดการและรูปแบบการให้บริการ ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูล การทำงาน และการให้บริการระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเองและระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน ตลอดจนสามารถดูแลบำรุงรักษาระบบให้มีความมั่นคงปลอดภัยมีเสถียรภาพ และอยู่ในสภาพ พร้อมใช้งานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้

ทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็น

1. ความสามารถ

1.1 กำหนดทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อพัฒนาองค์กรที่มีการเชื่อมโยง ข้อมูลและการทำงานข้ามหน่วยงาน

1.2 ออกแบบองค์กรดิจิทัล (Future Design)

1.3 กำกับการใช้งานสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture)

1.4 กำหนดกรอบการให้บริการแบบเชื่อมโยง และเทคนิคการออกแบบกระบวนการ

1.5 ริเริ่มการวางแผนโครงการภายใต้รัฐบาลดิจิทัล (Project Initiation and Planning)

1.6 ดำเนินโครงการและควบคุมโครงการดิจิทัล

1.7 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านองค์กรดิจิทัล

1.8 พัฒนาแผนบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยและความต่อเนื่องการให้บริการ แบบดิจิทัล

1.9 บริการเทคโนโลยีดิจิทัล

1.10 วิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เพื่อตีความและหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

1.11 ปฏิบัติตามข้อตกลงระดับการให้บริการและกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Service-Level Agreement) 1.12 ทบทวนโครงการและปิดโครงการ

1.13 ใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน

1.14 ประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการทำงาน

1.15 ปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาล (Governance Framework) และหลักปฏิบัติ (Principle) ที่ดีด้านดิจิทัล

1.16 เก่งกระบวนการงาน เข้าใจองค์กรดิจิทัล และสื่อสารต่อยอดการเปลี่ยนแปลง

2. ความรู้ที่จำเป็น

2.1 ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมโยงทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศกับหน่วยงาน และแผนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อการเป็นรัฐบาลดิจิทัล

2.2 เทคนิคการออกแบบการให้บริการ

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาซอฟต์แวร์

2.4 ความรู้ด้านการจัดการความเสี่ยงดิจิทัล (Digital Risk Management)

2.5 ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Cyber Security)

2.6 ความรู้ด้านการจัดการการให้บริการด้านไอที (IT Service Management)

2.7 เทคนิคการจัดการข้อตกลงระดับการให้บริการและการทำงาน (Service-Level Agreement Management)

2.8 ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล

2.9 ความรู้สถาปัตยกรรมองค์กรและการกำกับดูแล (Enterprise Architecture)

2.10 ความรู้เกี่ยวกับการทำงานและประยุกต์ใช้งานแบบอไจล์ (Agile)

2.11 ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจ

2.12 ความรู้ด้านการจัดโครงการ (Project Management)

3. สมรรถนะ

3.1 การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation)

3.2 ศักยภาพเพื่อนำการเปลี่ยนแปลง (Change Leadership)

3.3 สอนงานและมอบหมายงาน (Coaching and Empowering Others)

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในการวิเคราะห์ การประยุกต์ และการเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจน

พัฒนาระบบดิจิทัลให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพเสมอ และความปลอดภัยในการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจึงควรเป็นดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง
2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่างๆของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่างๆเพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ
3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา
4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม
6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่างๆที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน
7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษา ทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลข้างต้นนี้มีผลต่อการใช้อำนาจผู้นำ ICT (ICT Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากเพราะภาวะผู้นำ ICT หมายถึงความสามารถของผู้บริหารในการเรียนรู้เข้าใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้าน ICT สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กร พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดนโยบายไปสู่

การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ และติดตามการนำเทคโนโลยีมาใช้ภายในองค์กร โดยเฉพาะในด้านการคัดเลือกเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม การผลักดันองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบการศึกษา นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาและดูแลระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้สามารถใช้งานได้อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ รวมถึงการคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูลภายใต้หลักธรรมาภิบาลและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างแรงกระตุ้นในการทำงาน และส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล

สมรรถนะการบริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2556 น. 17-26) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีมาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

มาตรฐานความรู้

1. มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ดังนี้

- 1.1 หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
- 1.2 นโยบายและการวางแผนการศึกษา
- 1.3 การบริหารด้านวิชาการ
- 1.4 การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุและอาคารสถานที่
- 1.5 การบริหารงานบุคคล
- 1.6 การบริหารกิจการนักเรียน
- 1.7 การประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.8 การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.9 การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน
- 1.10 คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริการสถานศึกษา

2. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารสถานศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรองมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

2.1 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

2.2 มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนและต้องมีประสบการณ์ในตำแหน่งหัวหน้าหมวด หรือหัวหน้าสาย หรือหัวหน้างาน หรือตำแหน่งบริหารอื่น ๆ ในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

ในด้านมาตรฐานความรู้ข้อที่ 8 ว่าด้วยเรื่อง การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
 2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
 3. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
- โดยต้องมีสมรรถนะดังนี้

1. สามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ
3. ความสามารถในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะการบริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ขององค์กร นำนโยบายสู่การปฏิบัติ กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยี การเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การขับเคลื่อนองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และความปลอดภัยในการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลและกฎหมาย รวมไปถึงความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากร สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านดิจิทัลเพื่อศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

จากสมรรถนะการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีนักวิชาการหลายคนได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะในแต่ละด้านไว้ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 9-11) กล่าวถึงการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนที่ผู้บริหารควรปฏิบัติ คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนา ICT ในโรงเรียน
2. การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ICT ของโรงเรียน
3. การจัดทำระบบ MIS ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน
4. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ครูและนักเรียน

สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุเกณฑ์การประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปในส่วนของบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน สิ่งผู้บริหารต้องสามารถปฏิบัติได้ คือ

1. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการและในการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
2. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการติดต่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่ทางอินเทอร์เน็ตได้
3. สามารถพัฒนาโปรแกรม/ซอฟต์แวร์ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนได้
4. มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมีการพัฒนาระบบ ICT เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนได้

5. ใช้กระบวนการจัดความรู้จัดทำคลังความรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ICT เพื่อบริหารจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น.7) กล่าวถึง สรรณตามกรอบการดำเนินการของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการภายในโรงเรียน มีตัวบ่งชี้ คือ

1.1 แผนการพัฒนาด้าน ICT ระยะกลาง (3-5 ปี) และแผนพัฒนาด้าน ICT ที่อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี

1.2 มีการสนับสนุนงบประมาณด้าน ICT เพื่อการเรียนการสอน

1.3 ส่งเสริมให้มีการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้าน ICT ที่ต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการให้มีระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการ และรายงานผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีตัวบ่งชี้ คือ

2.1 มีระบบเครือข่าย Internet/LAN ในโรงเรียน

2.2 มีอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอนตามศักยภาพของโรงเรียน

2.3 มีซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์

2.4 มีระบบบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือและได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด

3.2 ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วย ICT ที่หลากหลายหรือตามแนวทางที่สถาบันพี่เลี้ยงกำหนด

4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ คือ

4.1 นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของนักเรียน

4.2 นักเรียนที่มีทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์ และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

4.3 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น

5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้

5.1 มีเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

5.2 มีการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.3 มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้/ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548, น. 80) ได้ให้นิยามสมรรถนะการบริหารจัดการฐานข้อมูลไว้ดังนี้ สมรรถนะการบริหารจัดการฐานข้อมูล คือความสามารถในการออกแบบระบบหรือฟังก์ชันงานใหม่ ๆ โดยการดึงฐานข้อมูลที่มีอยู่มาใช้เพื่อรายงานในรูปแบบที่แตกต่างไปตามความต้องการของผู้ใช้และยังได้แบ่งสมรรถนะการบริหารจัดการฐานข้อมูลออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. Basic Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือนำหลักฐานข้อมูลมาใช้จัดทำเอกสารหรือรายงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนได้แสวงหาโอกาสที่จะเรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการเก็บรักษาข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากผู้อื่นถึงวิธีการในการนำฐานข้อมูลที่มีอยู่มาใช้งานและจัดเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้

2. Doing Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือสามารถใช้สูตรมาช่วยในการดึงข้อมูลจากระบบที่จัดเก็บไว้ระบุถึงตาราง (Table) ของฐานข้อมูลที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทได้ รู้และเข้าใจถึงวิธีการและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดึงข้อมูลมาใช้งานได้ และสร้างกราฟหรือสถิติต่าง ๆ ได้จากฐานข้อมูลที่มีอยู่

3. Developing Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือนำฐานข้อมูลที่มีอยู่มาจัดทำเป็นรายงาน เป็นเรื่องๆไปตามความต้องการ หรือตามที่หน่วยงานอื่นร้องขอ อธิบายให้สมาชิกในทีมเข้าใจถึง วิธีการอ่านตาราง (Table) และนำสูตรมาช่วยในการดึงฐานข้อมูลเพื่อการใช้งานต่อไป และติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการฐานข้อมูลที่มีสมาชิกในทีมเป็นรายบุคคลได้

4. Advanced Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือกำหนดรูปแบบของเอกสารหรือรายงาน บนพื้นฐานของฐานข้อมูลที่มีอยู่ เขียนโปรแกรมในการออกแบบระบบการจัดเก็บ รักษาข้อมูลประเภท ต่าง ๆ ได้ สอนผู้อื่นถึงวิธีการและขั้นตอนในการนำฐานข้อมูลมาใช้งานได้ และศึกษาติดตาม ความก้าวหน้าของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้

5. Expert Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือเขียนโปรแกรมในการออกแบบระบบ หรือฟังก์ชันใหม่ ๆ โดยพิจารณาฐานข้อมูลที่มี ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้อื่นถึงแนวทางในการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดึงฐานข้อมูลมาใช้ประโยชน์ และผลักดันให้ผู้อื่นเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกับฐานข้อมูลที่มีอยู่

Mckeen & Smith (2003, p. 304) ได้นำเสนอ “สมรรถนะของผู้นำด้าน IT” โดยกล่าวว่า ผู้นำต้องมีสมรรถนะ ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ (Visionary) เป็นผู้สร้างและกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและใช้วิสัยทัศน์นั้น สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นที่จะกระตุ้นที่จะใช้ยึดเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เข้าใจการทำงาน เพื่อให้เกิด ภาพแห่งความสำเร็จในอนาคต

2. สามารถถ่ายทอดความรู้และสื่อสาร (Communicator) โดยมีความรู้เกี่ยวกับการประสานงานและรู้ว่าการใช้ติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร เมื่อใด อันใด อันส่งผลต่อการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

3. มีความคาดหวังสูง (High Expectations) สนับสนุนให้บุคลากรประสบความสำเร็จ มากกว่าที่เขาคาดหวัง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จได้ดีที่สุด

4. สร้างความเชื่อมั่น (Confidence Builder) แสดงความสามารถที่ไม่เคยผู้ใดทำมาก่อน หรือสร้างความสำเร็จจากสิ่งที่คุณอื่นทำล้มเหลว และส่งเสริมการเรียนรู้ในการเป็นผู้นำเมื่อโอกาสมาถึง

5. มีความน่าไว้วางใจ (Trustworthy) มีความซื่อสัตย์ และไม่สัญญาในสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ ไม่ว่ากล่าวผู้ร่วมงานต่อหน้าที่ประชุม

6. มีความน่าเชื่อถือ (Creditable) มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ เทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่า มีความรู้ลึกและจริง อันนำไปสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ

7. ให้การสนับสนุน (Supportive) เป็นผู้ให้กำลังใจ สนับสนุนและมีความยืดหยุ่นก่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์

อุดมศักดิ์ ฉัตรทอง (2551, น. 74-75) กล่าวว่าความสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ควรมีสมรรถนะความสามารถทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ มีความเข้าใจในระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสามารถคัดเลือกคัดสรรคอมพิวเตอร์และโปรแกรมให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตน แก้ไขปัญหาได้เหมาะสม แนะนำ อธิบาย สอนหรือลงมือปฏิบัติในการใช้งานคอมพิวเตอร์และโปรแกรมได้ ติดตามข่าวสารและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง และควรมีสมรรถนะบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ สามารถจัดทำแผน ICT จัดตั้งกรรมการหรือคณะทำงานจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ สนับสนุนงบประมาณด้าน ICT นำระบบ MIS เข้ามาใช้บริหารจัดการ และจัดการเรียนการสอน ใช้เทคโนโลยีสื่อสารในการติดต่องานราชการ จัดแหล่งเรียนรู้ IT จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะ ICT ให้ครูและนักเรียนเป็นต้น

สรุปได้ว่า สมรรถนะที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา มีการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายความสำเร็จ รวมถึงการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในและภายนอกสถานศึกษา

สมรรถนะที่ 2 สามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 9-11) กล่าวถึงการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนที่ผู้บริหารควรปฏิบัติ คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนา ICT ในโรงเรียน
2. การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ICT ของโรงเรียน
3. การจัดทำระบบ MIS ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน
4. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ครูและนักเรียน

สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุเกณฑ์การประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปในส่วนของบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน สิ่งผู้บริหารต้องสามารถปฏิบัติได้ คือ

1. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการและในการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
2. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการติดต่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่ทางอินเทอร์เน็ตได้
3. สามารถพัฒนาโปรแกรม/ซอฟต์แวร์ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนได้
4. มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมีการพัฒนาระบบ ICT เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนได้

5. ใช้กระบวนการจัดความรู้จัดทำคลังความรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ICT เพื่อบริหารจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น.7) กล่าวถึง สรรถตามกรอบ การดำเนินการของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการภายในโรงเรียน มีตัวบ่งชี้ คือ

1.1 แผนการพัฒนาด้าน ICT ระยะกลาง (3-5 ปี) และแผนพัฒนาด้าน ICT ที่อยู่ใน แผนปฏิบัติการประจำปี

1.2 มีการสนับสนุนงบประมาณด้าน ICT เพื่อการเรียนการสอน

1.3 ส่งเสริมให้มีการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามา มีส่วนร่วมสนับสนุนด้าน ICT ที่ต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการให้มีระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการ และรายงานผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีตัวบ่งชี้ คือ

2.1 มีระบบเครือข่าย Internet/LAN ในโรงเรียน

2.2 มีอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอนตามศักยภาพของโรงเรียน

2.3 มีซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์

2.4 มีระบบบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือและได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด

3.2 ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วย ICT ที่หลากหลายหรือตามแนวทางที่สถาบันที่เล็งกำหนด

4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ คือ

4.1 นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของนักเรียน

4.2 นักเรียนที่มีทักษะการใช้ ICT มนการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์ และนำเสนอผลงาน ที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

4.3 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น

5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้

5.1 มีเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

5.2 มีการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.3 มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/ จัดเป็นคลัง/ แหล่งเรียนรู้/ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์ (2548, น. 80) ได้ให้นิยามสมรรถนะการบริหารจัดการฐานข้อมูลไว้ดังนี้ สมรรถนะการบริหารจัดการฐานข้อมูล คือ ความสามารถในการออกแบบระบบหรือฟังก์ชันงานใหม่ ๆ โดยการดึงฐานข้อมูลที่มีอยู่มาใช้เพื่อรายงานในรูปแบบที่แตกต่างไปตามความต้องการของผู้ใช้และยังได้แบ่งสมรรถนะการบริหารจัดการฐานข้อมูลออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. Basic Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือนำหลักฐานข้อมูลมาใช้จัดทำเอกสารหรือรายงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนได้แสวงหาโอกาสที่จะเรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการเก็บรักษาข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากผู้อื่นถึงวิธีการในการนำฐานข้อมูลที่มีอยู่มาใช้งานและจัดเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้

2. Doing Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือสามารถใช้สูตรมาช่วยในการดึงข้อมูลจากระบบที่จัดเก็บไว้ระดับตาราง (Table) ของฐานข้อมูลที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทได้ รู้และเข้าใจถึงวิธีการและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดึงข้อมูลมาใช้งานได้ และสร้างกราฟหรือสถิติต่าง ๆ ได้จากฐานข้อมูลที่มีอยู่

3. Developing Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือนำฐานข้อมูลที่มีอยู่จัดทำเป็นรายงานเป็นเรื่องๆไปตามความต้องการ หรือตามที่หน่วยงานอื่นร้องขอ อธิบายให้สมาชิกในทีมเข้าใจถึงวิธีการอ่านตาราง (Table) และนำสูตรมาช่วยในการดึงฐานข้อมูลเพื่อการใช้งานต่อไป และติดตามประเมินผลการบริหารและการจัดการฐานข้อมูลที่มีสมาชิกในทีมเป็นรายบุคคลได้

4. Advanced Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือกำหนดรูปแบบของเอกสารหรือรายงานบนพื้นฐานของฐานข้อมูลที่มีอยู่ เขียนโปรแกรมในการออกแบบระบบการจัดเก็บ รักษาข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้ สอนผู้อื่นถึงวิธีการและขั้นตอนในการนำฐานข้อมูลมาใช้งานได้ และศึกษาติดตามความก้าวหน้าของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้

5. Expert Level พฤติกรรมที่แสดงออก คือเขียนโปรแกรมในการออกแบบระบบหรือฟังก์ชันใหม่ๆโดยพิจารณาฐานข้อมูลที่มี ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้อื่นถึงแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดึงฐานข้อมูลมาใช้ประโยชน์ และผลักดันให้ผู้อื่นเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกับฐานข้อมูลที่มีอยู่

Mckeen & Smith (2003, p. 304) ได้นำเสนอ “สมรรถนะของผู้ชำนาญด้าน IT” โดยกล่าวว่าผู้ชำนาญต้องมีสมรรถนะ ดังนี้

1. มิวสิทัศน์ (Visionary) เป็นผู้สร้างและกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและใช้วิสัยทัศน์นั้นสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นที่จะกระตุ้นที่จะใช้ยึดเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เข้าใจการทำงาน เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จในอนาคต
2. สามารถถ่ายทอดความรู้และสื่อสาร (Communicator) โดยมีความรู้เกี่ยวกับการประสานงานและรู้ว่ารู้ว่าการใช้ติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร เมื่อใด อันใด อันส่งผลต่อการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น
3. มีความคาดหวังสูง (High Expectations) สนับสนุนให้บุคลากรประสบความสำเร็จมากกว่าที่เขาคาดหวัง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จได้ดีที่สุด
4. สร้างความเชื่อมั่น (Confidence Builder) แสดงความสามารถที่ไม่เคยผู้ใดทำมาก่อน หรือสร้างความสำเร็จจากสิ่งที่คุณอื่นทำล้มเหลว และส่งเสริมการเรียนรู้ในการเป็นผู้นำเมื่อโอกาสมาถึง
5. มีความน่าไว้วางใจ (Trustworthy) มีความซื่อสัตย์ และไม่สัญญาในสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ ไม่ว่ากล่าวผู้ร่วมงานต่อหน้าที่ประชุม
6. มีความน่าเชื่อถือ (Creditable) มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ เทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ลึกและรู้จริง อันนำไปสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ
7. ให้การสนับสนุน (Supportive) เป็นผู้ให้กำลังใจ สนับสนุนและมีความยืดหยุ่นก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

อุดมศักดิ์ ฉัตรทอง (2551, น. 74-75) ระบุว่า การมีความสามารถในการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการทำงานอย่างเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องมีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งรวมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือและโปรแกรมให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงาน รวมถึงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรสามารถแนะนำ ถ่ายทอด อบรม หรือสาธิตการใช้งานโปรแกรมและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนติดตามข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยี และพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านนี้อย่างสม่ำเสมอ สำหรับด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีศักยภาพในการวางแผนงานด้าน ICT การจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบ รวมถึงการกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน สนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) มาใช้ในการจัดการองค์กร รวมถึงในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อประสานงานราชการ จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้าน IT และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้าน ICT แก่ครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านที่ 2 ว่าด้วยการใช้และการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดแผนงาน จัดวางโครงสร้างระบบ และสร้างกลไกติดตามควบคุมการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังรวมถึงบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะ ตลอดจนการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมกับบริบท ผู้บริหารควรมีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการฐานข้อมูล รวมถึงพัฒนาระบบเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และสอดคล้องกับการใช้งานจริงอย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 9-11) กล่าวถึงการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน สรุปสิ่งที่ผู้บริหารควรปฏิบัติ คือ

1. การนิเทศภายในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้
2. การหาประสิทธิภาพสื่อหรือประเมินคุณภาพสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภายในโรงเรียน

รัตนะ บัวสนธ์ (2550, น.245-246) กล่าวว่า นักประเมินจักต้องมีสมรรถนะทางการประเมินอย่างเพียงพอ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีตัวชี้วัด คือผู้ประเมินต้องได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรมให้มีทักษะทางการประเมิน หรือมีประสบการณ์ทำงานด้านการประเมินอย่างเหมาะสมเพียงพอ ทีมนักประเมินต้องมีความหลากหลายเพียงพอ ความเป็นสหวิทยาการ ผู้ประเมินต้องพัฒนาเติมเต็มความรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการประเมินอยู่เสมอ

อุดมศักดิ์ ฉัตรทอง (2551, น. 84-86) จำแนกสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหาร (สำนักงานเลขาธิการสภา, 2551 หน้า 17-18) ด้านความสามารถในการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการดังนี้

ด้านความรู้ ประกอบด้วยสมรรถนะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในปัจจุบันของหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา

2. มีความรู้ ความเข้าใจถึงรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในปัจจุบันของหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา

3. มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศภายใน ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT เพื่อการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

ด้านทักษะ ประกอบด้วยสมรรถนะดังต่อไปนี้

1. มีความสามารถในการกำหนดแผนการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่ชัดเจน

2. มีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่ชัดเจน

3. มีความสามารถในการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของสถานศึกษา

4. มีความสามารถในการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อประมาณผล

5. มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้กับการบริหารสถานศึกษา

6. มีความสามารถในการออกแบบเครื่องมือ เพื่อใช้ในการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในการจัดการเรียนการสอน

7. สามารถดำเนินการประเมินความต้องการในการใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

8. สามารถสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

9. สามารถดำเนินการนิเทศการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

10. มีความสามารถในการแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

11. มีความสามารถในการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน และผลการปฏิบัติงานจากการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในสถานศึกษา

12. สามารถหาประสิทธิภาพสื่อหรือประเมินคุณภาพสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มีการนำมาใช้ในสถานศึกษา

13. มีความสามารถในการจัดระบบติดตาม กำกับดูแล ควบคุมการใช้ (ICT) ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

14. สามารถรายงานผลการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

15. สามารถนำผลการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนางานของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

16. สามารถนำผลการประเมินเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้

ด้านเจตคติ ประกอบด้วยสมรรถนะดังต่อไปนี้

เห็นความสำคัญและคุณค่าของการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

สรุปได้ว่า สมรรถนะที่ 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการประเมิน มีความหลากหลายในการประเมิน กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนในด้านการประเมินอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างระบบการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประเมินในสถานศึกษา รวมไปถึงการให้คำแนะนำ สนับสนุนส่งเสริม และสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติงาน

สมรรถนะที่ 4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, น. 127) กล่าวถึงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม และเพียงพอให้ครูอาจารย์ได้เลือกพัฒนา และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล และสื่อเทคนิคนั้นควรเน้นตั้งแต่การจัดทำจัดหาจากท้องถิ่นไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล สถานศึกษามีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

2. ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนา และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 9-11) กล่าวถึงการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน สรุปสิ่งที่ผู้บริหารควรปฏิบัติ คือ

1. ส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการ ICT
2. ส่งเสริมการผลิตและจัดหาสื่อ ICT
3. ส่งเสริมและเลือกใช้สื่อ ICT อย่างเหมาะสม
4. ส่งเสริมการพัฒนาห้องปฏิบัติการหรือห้องเรียนที่ใช้ ICT
5. สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สื่อ ICT
6. ส่งเสริมทักษะการใช้ ICT ของนักเรียนเพื่อใช้ในชีวิตรประจำวันและเพื่อการชันประกวดทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
7. ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านระบบ ICT
8. ส่งเสริมให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลผ่านระบบ ICT
9. ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างผลงานจากการศึกษาค้นคว้าโดยใช้สื่อ ICT
10. ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างผลงานจากโปรแกรมประยุกต์
11. ส่งเสริมให้นักเรียนและครูนำเสนอผลงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
12. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย
13. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ระบบ MIS ของโรงเรียน
14. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมประกวดแข่งขันด้าน ICT
15. ส่งเสริมการอบรมสัมมนาประชุมปฏิบัติการ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สรุปได้ว่า สมรรถนะด้านที่ 4 เกี่ยวกับการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการผลักดันและส่งเสริมการวางแผนการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารควรหมั่นบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาและสร้างสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและจัดให้มีระบบประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้เติบโตอย่างยั่งยืนในโลกยุคดิจิทัล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นักวิชาการทางการศึกษาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ภานุวัฒน์ สิงห์หาญ (2558) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการทางการศึกษา ในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า โดยภาพรวมผู้บริหารมีสมรรถนะในระดับมาก ในด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT ขณะที่ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในเชิงสร้างสรรค์ สำหรับแนวทางการพัฒนาในด้านการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ และพัฒนาศักยภาพของครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ขณะเดียวกันสำนักงานเขตพื้นที่ควรมีบทบาทสนับสนุนโดยการจัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุง และจัดหาโปรแกรมประเภท Open Source เพื่อให้ครูสามารถนำมาใช้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการส่งเสริมสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารควรดำเนินการในหลายประเด็น เช่น 1) กระตุ้นให้กลุ่มเครือข่ายด้านการศึกษาเข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ และสื่อสารข่าวสารที่เป็นประโยชน์ 2) ให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาการในการค้นหาและอ้างอิงข้อมูลอย่างเหมาะสม และ 3) สนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำเว็บไซต์เพื่อบริหารจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบออนไลน์ (KM) สำหรับในด้านการจัดการด้านลิขสิทธิ์และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารควรให้ความรู้แก่นักเรียนและครูเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษาในการใช้ ICT อย่างเหมาะสม ในมุมของการนำระบบ ICT มาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีในงานบริหาร และควรผลักดันให้การประเมินผลบุคลากรครอบคลุมความสามารถด้าน ICT ด้วย สุดท้าย ในด้านการพัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาอย่างบูรณาการ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมสำหรับการพัฒนาระบบสารสนเทศ ขณะเดียวกันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ทิพวัลย์ นนทเกท (2559) ได้ดำเนินการศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษาผ่านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยที่ได้สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ ประการแรก พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อจำแนกตามประเภทของการบริหาร พบว่า มีการใช้งานสูงสุดในด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือด้านการจัดการงบประมาณ และการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ขณะที่ด้านที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับน้อยที่สุด คือการบริหารงานทั่วไป แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ประการที่สอง ในส่วนของปัญหาที่พบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษานั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหามากที่สุดอยู่ในด้านการบริหารงานทั่วไป แต่ยังอยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือปัญหาในด้านการบริหารบุคลากรและด้านวิชาการ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือการบริหารด้านงบประมาณ ประการสุดท้าย เป็นผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่าโดยรวม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเฉพาะ พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการจัดการงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มณีนรุตน์ สุดเต้ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ผลวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.50$) รองลงมา คือด้านการวางแผนงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.49$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.48$)

พิชตะวัน เนตรทอง (2562) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา โดยบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้สอดคล้องกับบริบทของ ศตวรรษที่ 21 ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ประการแรก งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับ องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ว่าประกอบด้วยทั้งหมด 9 องค์ประกอบ ซึ่งสะท้อนถึงมิติ ที่หลากหลายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการศึกษา ประการที่สอง ผลการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ ICT ระบุว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นนั้นยึดตามแนวคิดของทฤษฎี ระบบ (System Theory) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารจัดการ ในโรงเรียน ประการสุดท้าย จากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารที่ได้พัฒนา พบว่า

ในภาพรวม รูปแบบดังกล่าวมีความเป็นไปได้สูงในการนำไปใช้จริง รวมทั้งได้รับการประเมินว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้องอยู่ในระดับสูงสุด

ชุลีกร นวลสมศรี และสุทธิศักดิ์ จันทวงษ์โส (2563) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้บริบทของประเทศไทยยุค 4.0 ผลการวิจัยระบุว่ากรอบสมรรถนะที่ควรมี ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก รวมทั้งสิ้น 40 ตัวแปร ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากมุมมองของผู้บริหารระดับสูง พบว่าสมรรถนะที่จำเป็นมีอยู่ 5 ด้าน รวม 20 ตัวแปร โดยด้านที่ได้รับค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่สะท้อนความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งหล่อหลอมให้บุคคลสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิตผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า สมรรถนะด้านการเข้าถึงและการประเมินเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการและเชื่อถือได้ ความรวดเร็วในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึงการแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและข้อมูลที่บิดเบือน ตลอดจนการเลือกใช้และส่งต่อสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยต่างประเทศ

Matthews (1994) นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเนวาดา เมืองลาสเวกัส ได้ศึกษาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผ่านกระบวนการสังเกตและการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในระดับที่หลากหลาย ผลการศึกษาได้จัดจำแนกบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็นสามลักษณะ ได้แก่ บทบาทในฐานะผู้นำ ผู้จัดการ และผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งแต่ละบทบาทล้วนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในด้านเทคโนโลยีมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) มีความใส่ใจและสนใจอย่างจริงจังต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน 2) สามารถรักษาและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง 3) เปิดใจรับฟังคำแนะนำจากผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีเป็นประจำ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการเทคโนโลยีภายในโรงเรียน 5) ให้การสนับสนุนและกระตุ้นครูที่ยังไม่ค่อยมีแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนามากยิ่งขึ้น

Lindgren & Schultze (2004) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหลักการสำหรับระบบการจัดการสมรรถนะ จากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ 1 แม้ว่าจะมีบทความเกี่ยวกับการจำแนกความต้องการความสามารถที่จะเข้าร่วมในองค์กร ซึ่งจะได้พิจารณาบทบาทด้านเทคโนโลยี เพื่อจัด

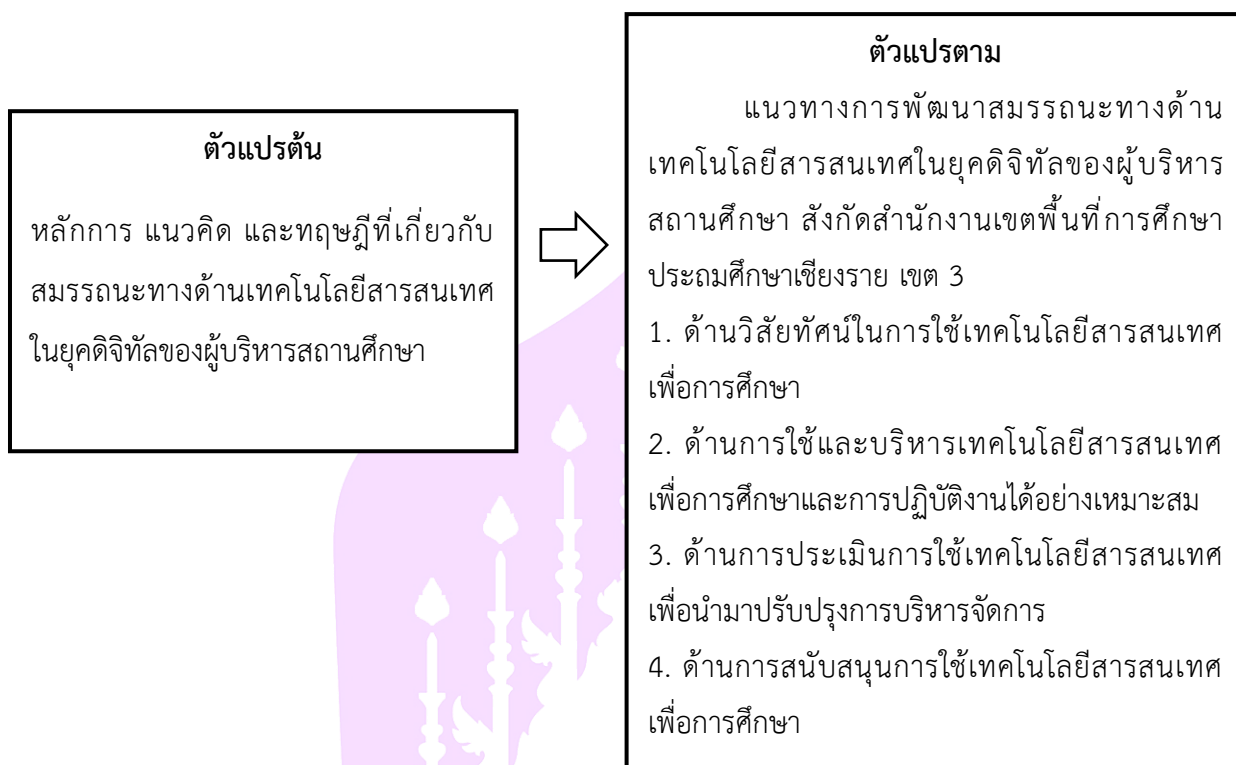
ตำแหน่งที่อยู่ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถ ที่เป็นตัวอย่างการทำปฏิกิริยา ระหว่างการจัดการกับสมรรถนะบุคคล และบทบาทของเทคโนโลยี ในกระบวนการนี้ เช่น การจัดการ เกี่ยวกับประเทศสวีเดนที่มีส่วนอยู่ด้วยในโครงการระยะเวลาดำเนินการวิจัยรวม 30 เดือน ประกอบด้วยตัวแปร 2 อย่าง รวมถึงวงจรการค้นคว้าวิจัยการกระทำยุทธศาสตร์ซึ่งรวบรวมข้อมูล มากมายและการแทรกแซง นอกจากนี้ในการพัฒนาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักการพัฒนา สำหรับวิจัยครั้งนี้ได้ประเมินค่าตามกฎเกณฑ์และผังเกี่ยวกับการวิจัยด้านศาสนาอีกด้วย

Kennedy & Dresser (2005) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะพื้นฐาน ในการปฏิบัติงาน “Creating a Competency-based Workplace” ผลวิจัยสรุปได้ว่า ความฉลาด และความสามารถของมนุษย์จะทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสามารถที่ถูกจ้างนำมาใช้ ในการจัดงานทำให้งานเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนการทำงานขององค์กร ต้องอาศัยความสามารถของคณะทำงาน การจัดการโดยใช้ความสามารถและยุทธศาสตร์ทางธุรกิจการ กำจัดจุดอ่อนและกำจัดคู่แข่งขึ้นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จต้องอาศัยกระบวนการ และความสามารถ กฎเกณฑ์สำคัญสำหรับองค์กรที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผน จัดบุคลากรให้ตรงกับ ความสามารถ ซึ่งต้องคำนึงถึงวิธีการจัดการกับความสามารถอย่างไร จะจัดรูปแบบความสามารถ ได้อย่างไร ให้เหมาะสมกับงาน และจะจัดการกับผลกระทบต่อความสามารถด้วยโปรแกรมอะไร

UNESCO (2008) พบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครู แยกออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านสมรรถนะด้านเจตคติ สมรรถนะด้านความรู้เป็นการนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสม สมรรถนะด้านทักษะ คือการนำความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการเข้าถึง จัดการ บูรณาการประเมินผล สร้างข้อมูล และสื่อสารเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสมรรถนะด้านเจตคติ คือความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้คุณค่าส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิด การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศอย่างถูกต้องทั้งด้านจริยธรรมกฎหมายและสังคมวัฒนธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามกรอบแนวคิด มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของ ครุสภา พ.ศ. 2556 โดยผู้วิจัยทำการสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยในแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สามารถสรุปเป็นแผนภาพแสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยได้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	เครื่องมือ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. การศึกษา สมรรถนะทางด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศในยุค ดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 3	1. เพื่อศึกษา สมรรถนะทางด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศในยุค ดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 3	แบบสอบถาม	เก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยตนเองโดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire)	วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิง บรรยาย
2. การศึกษา แนวทางการ พัฒนาสมรรถนะ ทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุค ดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 3	2. เพื่อศึกษาแนว ทางการพัฒนา สมรรถนะทางด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศในยุค ดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 3	แบบบันทึก สนทนากลุ่ม	เก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion)	วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 139 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1,933 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 142 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,791 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) เทียบขนาดของประชากรที่จำนวน 2,000 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 322 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ และทำการกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของแต่ละขนาดสถานศึกษา ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครูผู้สอน จำนวน 307 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 332 คน โดยสามารถแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ดังตาราง

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
ขนาดเล็ก	48	310	8	53
ขนาดกลาง	77	957	14	164
ขนาดใหญ่	12	312	2	54
ขนาดใหญ่พิเศษ	5	212	1	36
รวม	142	1,791	25	307
รวมทั้งหมด	1,933		332	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 2) ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม 3) ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ และ 4) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

โดยกำหนดให้ค่าน้ำหนักคะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถาม ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร

2.2 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม

2.3 นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.4.1 ดร. โยธิน สิทธิประเสริฐ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 วุฒิการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2.4.2 ดร. สุพิช ชัยมงคล ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ วุฒิการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2.4.3 ดร. มนตรี พันธุ์พงศ์วัฒนา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา) ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ ตามเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถาม ได้รับการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์ข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.836 แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมาก

2.6 นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ (Try out) มาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อส่งจดหมายอย่างเป็นทางการในการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งจดหมายทางระบบออนไลน์ เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับ
3. กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์
4. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว โดยมีการตอบกลับมาจำนวนทั้งสิ้น 332 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นทำการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบ
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)
4. วิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน จากนั้นทำการแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การแปลผลของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2555)

1.2 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือแบบสอบถามทั้งฉบับควรมีค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์แอลฟาตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (รัตนะ บัวสนธ์, 2554)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวิเคราะห์ค่ากลางของข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์การกระจายของข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน
2. ครูผู้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 2 คน
3. ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่มีหน้าที่และดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยในแบบบันทึกสนทนากลุ่มประกอบด้วยประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 คือ การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย และประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์

2.2 สร้างแบบการสัมภาษณ์ โดยให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดของการวิจัย และประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบในการสนทนากลุ่ม

2.3 นำแบบบันทึกสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2.4 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์

2.5 จัดพิมพ์เป็นแบบบันทึกสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ไปขออนุญาตจากกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ทำการคัดเลือกมาตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 5 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง และมีการจัดการสัมภาษณ์ แบบออนไลน์ ร่วมด้วยตามที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก โดยขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลในการดำเนินการบันทึกวิดีโอ และเสียงขณะดำเนินการสนทนากลุ่ม

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบบันทึกสัมภาษณ์

2. ถอดเทปในการบันทึกการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถาม คือผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) นำเสนอได้ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	216	65.06
1.2 หญิง	116	34.94
รวม	332	100
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	44	13.25
2.2 30-39 ปี	156	46.99
2.3 40-49 ปี	110	33.13
2.4 50 ปี ขึ้นไป	22	6.63
รวม	332	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	201	60.54
3.2 ปริญญาโท	122	36.75
3.3 ปริญญาเอก	9	2.71
รวม	332	100
4. ตำแหน่ง		
4.1 ครู	307	92.47
4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา	25	7.53
รวม	332	100
5. ประสบการณ์การทำงาน		
5.1 น้อยกว่า 1 ปี	22	6.63
5.2 1-5 ปี	92	27.71
5.3 6-10 ปี	149	44.88
5.4 11-15 ปี	39	11.75
5.5 มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	30	9.04
รวม	332	100

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 65.06 รองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.94

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 46.99 รองลงมา มีอายุ 40-49 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.13 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.63

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 60.54 รองลงมา คือระดับปริญญาโท จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.75 และระดับปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.71 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 92.47 และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.53 ตามลำดับ

และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา 6-10 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 44.88 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา 1-5 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาน้อยที่สุด คือน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.63

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์การแปลผล และทำการจัดลำดับของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสถานศึกษา นำเสนอได้ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม

สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา	3.75	0.19	มาก	2
2. ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	3.44	0.25	ปาน กลาง	4
3. ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ	3.80	0.22	มาก	1
4. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษา	3.49	0.27	ปาน กลาง	3
เฉลี่ยรวม	3.62	0.20	มาก	

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.22) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.19) และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.27) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.44$ (เมื่อปรับแก้ตัวเลขในตารางแล้ว ปรับแก้ตัวเลขในส่วนนี้ด้วย) S.D. = 0.25)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษา	3.77	0.50	มาก	4
2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภารกิจในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.80	0.40	มาก	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษา	3.73	0.44	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน	3.93	0.25	มาก	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.64	0.48	มาก	8
6. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่ดีและกระตุ้นการปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	0.44	มาก	5
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจวิสัยทัศน์และนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล	3.73	0.51	มาก	6
8. ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	0.44	มาก	5

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษา	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษา	3.77	0.42	มาก	3
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดให้จัดทำ แผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลและแผน ประจำปีของสถานศึกษา	3.70	0.46	มาก	7
เฉลี่ยรวม	3.75	0.19	มาก	

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.25) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภารกิจในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.40) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.48)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.50	0.72	ปาน กลาง	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เครื่องมือ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต เป็นต้น	3.43	0.76	ปาน กลาง	10
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการสื่อสารรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์	3.60	0.56	มาก	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต	3.43	0.37	ปาน กลาง	8
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการสนทนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network)	3.30	0.69	ปาน กลาง	11
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการนำเสนองาน	3.47	0.62	ปาน กลาง	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อรวบรวมสื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	3.43	0.61	ปาน กลาง	9
8. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีศูนย์สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ ในการสืบค้นข้อมูล	3.17	0.97	ปาน กลาง	15
9. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ	3.30	0.74	ปาน กลาง	12
10. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ	3.30	0.82	ปาน กลาง	13

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
11. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารงานงบประมาณอย่างเป็นระบบ	3.27	0.81	ปาน กลาง	14
12. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ	3.46	0.62	ปาน กลาง	7
13. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ	3.54	0.62	มาก	3
14. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.53	0.56	มาก	4
15. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์	3.80	0.40	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.44	0.25	ปาน กลาง	

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยภาพรวมพบว่า สมรรถนะด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมของผู้บริหาร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสื่อสารรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.97)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการตรวจสอบและการค้นหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.87	0.34	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาได้อยู่เสมอ	3.80	0.48	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล	3.70	0.64	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	3.80	0.40	มาก	3
5. ผู้บริหารสถานศึกษามรการนิเทศ ติดตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	3.77	0.43	มาก	6
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.77	0.43	มาก	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา	3.80	0.40	มาก	3
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.83	0.38	มาก	2
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับ ติดตามดูแลการใช้งบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.87	0.34	มาก	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ นำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความคุ้มค่าของ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.77	0.42	มาก	5
เฉลี่ยรวม	3.80	0.22	มาก	

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลการใช้งบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ในการตรวจสอบและการค้นหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.38) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.64)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษา	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาภายในโรงเรียน	3.77	0.43	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ	3.80	0.40	มาก	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและทันสมัย	3.50	0.72	ปานกลาง	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	3.43	0.76	ปานกลาง	8
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการค้นคว้าหาความรู้	3.60	0.55	มาก	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.43	0.67	ปานกลาง	7
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนได้รับการอบรมเพื่อใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	3.30	0.69	ปานกลาง	9

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษา	n = 332		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
8. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.47	0.62	ปานกลาง	5
9. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.43	0.62	ปานกลาง	6
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดฝึกประสบการณ์ให้กับชุมชน ผู้ปกครองในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม	3.17	0.97	ปานกลาง	10
เฉลี่ยรวม	3.49	0.27	ปานกลาง	

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.43) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดฝึกประสบการณ์ให้กับชุมชน ผู้ปกครองในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.97)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มากำหนดเป็นกรอบในการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งสิ้น 5 คน เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกตามด้านทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. ผู้บริหารควรวางแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้ เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางและประสิทธิผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับภาระงาน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้อื่นได้
3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำแผนการสอน ผลิตสื่อ และสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า
4. ผู้บริหารควรสร้างความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา
5. ผู้บริหารควรติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

ด้านที่ 2 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. ผู้บริหารควรศึกษาและปฏิบัติตามนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเคร่งครัด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน วางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม
3. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งาน
4. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานอื่นๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนา
5. ผู้บริหารควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษา (วิชาการ บุคคล งบประมาณ และบริหารทั่วไป) อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองด้านการใช้สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดผลประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผู้บริหารควรจัดทำแผนการนิเทศการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบกำกับติดตาม และประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ผู้บริหารควรพัฒนาระบบนิเทศภายในแบบออนไลน์ เพื่อติดตามและประเมินผลการทำงานเพิ่มความสะดวก ประหยัดเวลา และลดต้นทุนในการจัดทำเอกสาร
4. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอสร้างระบบการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้

5. ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศให้บุคลากรเข้าใจง่าย กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชัดเจน

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมหลักสูตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการให้คำแนะนำ ปรีกษา ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างผลงานและนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ หรือระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์จัดทำระบบคลังสื่อวัตกรรมการทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน
5. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดกิจกรรมหรือเวทีประกวดด้านการสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรม เพื่อยกระดับและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ด้าน สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุคดิจิทัล	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา	1. ผู้บริหารควรวางแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้ เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทาง และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับภาระงานส่งเสริม การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้อื่นได้ 3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดทำแผนการสอน ผลิตสื่อ และสร้าง นวัตกรรม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า 4. ผู้บริหารควรสร้างความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา 5. ผู้บริหารควรติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงาน เป็นไปตามเป้าหมายปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะ การใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงาน

ตาราง 9 (ต่อ)

สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุคดิจิทัล	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
ด้านการใช้และบริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา และการปฏิบัติงานได้อย่าง เหมาะสม	1. ผู้บริหารควรศึกษาและปฏิบัติตามนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเคร่งครัด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2. ผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน วางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม 3. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งาน 4. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานอื่น ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชน และหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนา 5. ผู้บริหารควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษา (วิชาการ บุคคล งบประมาณ และบริหารทั่วไป) อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 9 (ต่อ)

สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุคดิจิทัล	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
ด้านการประเมินการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาปรับปรุง การบริหารจัดการ	1. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เข้ารับการฝึกอบรม และพัฒนาตนเองด้านการใช้สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดผลประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล 2. ผู้บริหารควรจัดทำแผนการนิเทศการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเทคโนโลยี สารสนเทศ 3. ผู้บริหารควรพัฒนาระบบนิเทศภายในแบบออนไลน์ เพื่อ ติดตามและประเมินผลการทำงานเพิ่มความสะดวก ประหยัดเวลา และลดต้นทุนในการจัดทำเอกสาร 4. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของ ข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอสร้างระบบการจัดการข้อมูลที่ ปลอดภัยและเชื่อถือได้ 5. ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศให้ บุคลากรเข้าใจง่าย กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลการทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชัดเจน
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา	1. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมหลักสูตรด้านเทคโนโลยี สารสนเทศรูปแบบใหม่ๆ ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากร อย่างต่อเนื่อง 2. ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร จัดการให้คำแนะนำ ปรีกษา ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างผลงาน และนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตาราง 9 (ต่อ)

สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุคดิจิทัล	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
	3. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ หรือระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์จัดทำระบบคลังสื่อนวัตกรรมทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย 4. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน 5. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดกิจกรรมหรือเวทีประกวดด้านการสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรม เพื่อยกระดับและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอบทสรุปโดยเรียงลำดับตามหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ รองลงมา คือด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภารกิจในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล

ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสื่อสารรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล

3. ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลการใช้งบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการตรวจสอบและการค้นหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล

4. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาภายในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดฝึกประสบการณ์ให้กับชุมชน ผู้ปกครองในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผลการศึกษา จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามด้านทั้ง 4 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารควรวางแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้ เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับภาระงาน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้อื่นได้
3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำแผนการสอน ผลิตสื่อ และสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า
4. ผู้บริหารควรสร้างความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา
5. ผู้บริหารควรติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่า การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ปรับปรุงแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

ด้านที่ 2 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1. ผู้บริหารควรศึกษาและปฏิบัติตามนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเคร่งครัด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน วางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม

3. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งาน

4. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานอื่น ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนา

5. ผู้บริหารควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษา (วิชาการ บุคคล งบประมาณ และบริหารทั่วไป) อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองด้านการใช้สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดผล ประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ผู้บริหารควรจัดทำแผนการนิเทศการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ผู้บริหารควรพัฒนาระบบนิเทศภายในแบบออนไลน์ เพื่อติดตามและประเมินผลการทำงานเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว และลดต้นทุนในการจัดทำเอกสาร

4. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอสร้างระบบการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้

5. ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศให้บุคลากรเข้าใจง่าย กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชัดเจน

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมหลักสูตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการให้คำแนะนำ ปรีกษา ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างผลงานและนวัตกรรมโดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ หรือระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดหา วัสดุอุปกรณ์จัดทำระบบคลังสื่อ นวัตกรรมทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึง แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

4. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

5. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดกิจกรรมหรือเวทีประกวดด้านการสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรม เพื่อยกระดับและส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาศมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดย ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัล และเล็งเห็นว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งผู้บริหาร สถานศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยแสวงหาความรู้และทักษะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มเติมอยู่เสมอ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การศึกษา ด้วยตนเอง การเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีทักษะพื้นฐานในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีอยู่แล้ว เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อยอด เรียนรู้ และพัฒนาทักษะขั้นสูงต่อไปได้ง่าย และผู้บริหาร สถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา การจัด การเรียนการสอนออนไลน์ การใช้สื่อดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษพบว่า ระดับสมรรถนะ

ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลจากทางเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อย่างสม่ำเสมอ และสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสส่วนมากตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองและบริเวณใกล้ เขตอำเภอเมือง จึงมีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ เวียนรอบ (2557, น. 204-215) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและอภิปรายไว้ว่าสมรรถนะการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงบริหารจัดการที่ควรปฏิบัติ คือการนิเทศภายในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการหาประสิทธิภาพสื่อหรือประเมินคุณภาพสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียนให้มีความสัมพันธ์กัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ รองลงมา คือด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยมีรายละเอียดการอภิปรายของแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เข้ารับการอบรมหรือศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงมีการติดตามนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถนำความรู้และแนวคิดดังกล่าวมากำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุดเต้ (2563, น. 352) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้และปรับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งหมด จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยและมีการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยการจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม คือผู้บริหาร

ควรมีการใช้วิธีการทำงานร่วมกันหรือ SWOT เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ อุปสรรคของสถานศึกษา จากนั้นมากำหนดวิสัยทัศน์และแผน กลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาร่วมกัน โดยมีการระดมความคิดจากครูและบุคลากรในโรงเรียน คำนึงถึงความ พร้อมของสภาพแวดล้อมและบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียนและนักเรียนโดยใช้รูปแบบ PDCA และมีการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีการเปิดให้ชุมชนสามารถเข้าถึงได้

1.2 ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดบางประการในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอย่างเต็มประสิทธิภาพ อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร เทคโนโลยี หรือขาดความเชี่ยวชาญเชิงลึกในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานในหลากหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ พรหมจินดา (2563, น. 489-499) ที่ทำการวิจัยเรื่องทักษะการที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรมีทักษะด้านการคิดและตัดสินใจ มีกลยุทธ์และยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นทีธีรัตน์ พิระพันธ์ และคณะ (2561, น. 745-762) ที่ทำการวิจัยเรื่องการกำหนดกรอบสมรรถนะและนำเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในศตวรรษที่ 21 และได้ข้อสรุปแนวทางว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในศตวรรษที่ 21 ควรเน้นที่การส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะของ การพัฒนาทักษะดิจิทัล ที่ครอบคลุมทั้งการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และ พัฒนาความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนในด้านการฝึกอบรมครูในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งต้องจัดเตรียม แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึง สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การสร้างกรอบสมรรถนะที่ชัดเจนและการมีการฝึกอบรมที่เหมาะสมจะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวและพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในสถาบันการศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ได้ดีขึ้น และน่านโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมได้เร็วที่สุด

1.3 ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลการใช้งบประมาณ ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการตรวจสอบ และการค้นหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในฐานะผู้บริหารงบประมาณของสถานศึกษา และต้องดำเนินการให้เป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ อีกทั้งในยุคดิจิทัลปัจจุบัน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ด้านเทคโนโลยีสามารถทำได้ง่ายและรวดเร็วผ่านระบบออนไลน์ ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาทักษะ ในการแสวงหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจและการบริหารงานให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ รัตนสุวรรณ (2562) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้และทักษะในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มีผลต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศภายใน สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ต่อความต้องการ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความพยายามในการส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น งบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน และความพร้อมของบุคลากรในด้าน การใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี รัตนชัยวงศ์ (2562) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนและการเสริมสร้างทักษะ ดิจิทัลของครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการจัดหาและสนับสนุนเครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอ จะส่งผลต่อการส่งเสริมการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะ ด้านดิจิทัลของครูและนักเรียนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า พบว่า แนวทางที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในยุคดิจิทัลควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการ การประเมินผล และการสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกอย่างยั่งยืนและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ในด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรแสดงบทบาทในเชิงกลยุทธ์ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและบริบทของชุมชน รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและสามารถวัดผลได้ ตลอดจนมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังควรสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีขององค์กรในด้าน การใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม พบว่า ผู้บริหารควรมีสมรรถนะในการวางแผนการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน รวมถึงสามารถบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัย และส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวางแผนการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติที่ได้จากการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการนิเทศภายในที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ และสามารถจัดทำเอกสารหรือคู่มือที่ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

และสุดท้ายในด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรมีความสามารถในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรและนักเรียนในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึง ควรส่งเสริมการจัดอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดหาแหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการแข่งขันทางเทคโนโลยี เพื่อกระตุ้นการสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีของโรงเรียนในลักษณะมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลที่ได้จากการศึกษานี้ เป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดนโยบายพัฒนาองค์ความรู้ และยกระดับขีดความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้ในการวางแผนหรือกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สังกัดให้มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพและพัฒนาการบริหารงานในด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในปัจจุบัน
2. สถานศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

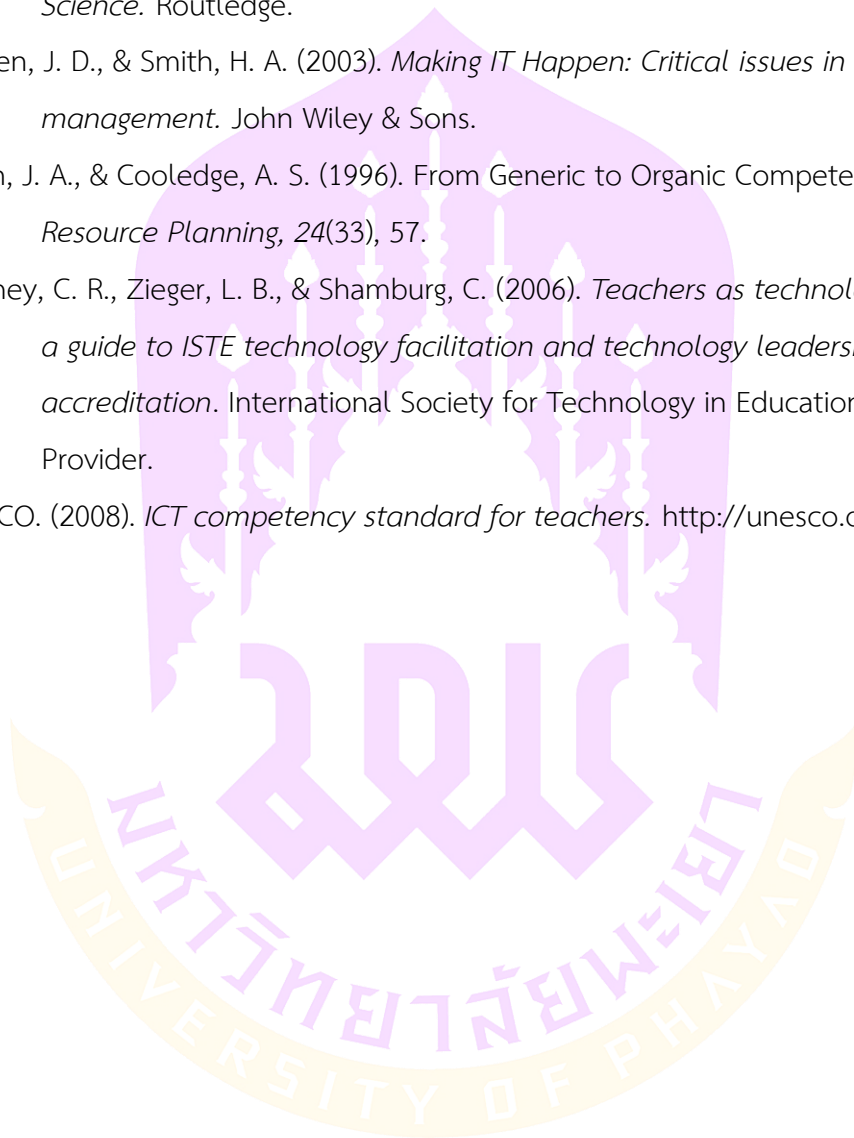
บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *ไอซีทีเพื่อการศึกษา*. อรุณการพิมพ์.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2560). *คู่มือการจัดการเรียนการสอน Active Learning*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิระประภา อัครบวร. (2549). *สร้างคนสร้างผลงาน*. ก.พลพิมพ์.
- ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว และฝ่ายวิชาการ. (2548). *CPB Computer 4*. ฟีนนี่.
- ชูลีกร นวลสมศรี และสุทธิศักดิ์ จันทวงษ์โส. (2563). สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่พึงประสงค์ สำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์กรภาครัฐในยุคนประเทศไทย 4.0. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 12(2), 194-206.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- दनัย เทียนพุด. (2550). *ความสามารถในทรรคนะ ดร. ดนัย เทียนพุด (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. เอ. อาร์.อินฟอร์เมชั่น แอน พับลิเคชั่น.
- ดาวนภา หัตยานนท์. (2556). *การศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ทิพวัลย์ นนทเกท. (2559). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย].
- ธนวัฒน์ พรหมจินดา (2563). ทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคใต้. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(2), 489-499.
- นัทธิรัตน์ พิระพันธุ์, อธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และแจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์. (2561). การกำหนดกรอบสมรรถนะและนำเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(2), 745-762.

- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2541). *กรณีศึกษากระบวนการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2561). *พื้นฐานการศึกษา*. มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พิตะวัน เนตรทอง. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 6(2),
217-234.
- พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่
เปลี่ยนแปลง*. สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พิรญาณ์ จัยเจริญ. (2558). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วน
ท้องถิ่น*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี].
- เพ็ญศรี ปักกะสีนัง. (2556). *การจัดการโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ*. ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ. (2558). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารเพื่อ สนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- มณีนรัตน์ สุดเต. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี]. ฐานข้อมูลเครือข่าย Thailis
- รัตน์ บัวสนธิ์. (2550). *ทิศทางและอาณัติบริหารการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). วี.พริ้นท์ (1991).
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริการงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. นาติลโปโฆษณา.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2553). *Competency เครื่องมือในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์*.
สำนักพิมพ์สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2556). *สาระความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์วิชาชีพของ
ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์
ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556*. <http://www.ksp.or.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การวิจัยสภาพการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ
และการสื่อสาร โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*.
พี.เอ.ลิฟวิ่ง.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2562). *ทักษะดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2551). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สภาการศึกษาเสวนา 2016-2017: บทบาทการศึกษาไทยในยุค ไทยแลนด์ 4.0*. พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*.
<http://www.education.dusit.ac.th/QA/articles/doc02.pdf>
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency*. ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สุรศักดิ์ เวียนรอบ. (2557). การศึกษาสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1. *An Online Journal of Education*, 9(3), 204–215.
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/20515>
- สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2548). *Competency Dictionary* (พิมพ์ครั้งที่ 4). เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- อุดมศักดิ์ ฉัตรทอง. (2551). *การศึกษาสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคกลาง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- Flanagan, J. C. (1954) The Critical Incident Technique. *Psychological Bulletin*, 5, 327-358. <http://dx.doi.org/10.1037/h0061470>
- Hilberg, J. S. (2008). *Undergraduate students Fluency with information and Communication technology*. Toese University Press.
- Kennedy, P. W., and Dresser, S. G. (2005). Creating a Competency-Based Workplace. *Benefits Compensation Digest*, 42(2), 20-23.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

- Lindgren, S. D., & Schultz, H. (2004). *IMC the next generation: Five steps for delivering value and measuring financial returns using marketing communication*. McGraw-Hill.
- Matthews, M. R. (1994). *Science Teaching the Role of History and Philosophy of Science*. Routledge.
- Mckeen, J. D., & Smith, H. A. (2003). *Making IT Happen: Critical issues in IT management*. John Wiley & Sons.
- Raelin, J. A., & Cooledge, A. S. (1996). From Generic to Organic Competencies. *Human Resource Planning*, 24(33), 57.
- Twomey, C. R., Zieger, L. B., & Shamburg, C. (2006). *Teachers as technology leaders: a guide to ISTE technology facilitation and technology leadership accreditation*. International Society for Technology in Education Content Provider.
- UNESCO. (2008). *ICT competency standard for teachers*. <http://unesco.org>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดร.โยธิน สติธิประเสริฐ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เชียงรายเขต 3
2. ดร.สุพิช ชัยมงคล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้
3. ดร.มนตรี พันธุ์พงศ์วัฒนา	ผู้อำนวยการโรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการสัมภาษณ์

1. นางสาวณัฐพร ถาหมี่	รองผู้อำนวยการโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยศิริ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4
2. นายภาณุวัฒน์ นະที	ผู้อำนวยการโรงเรียนดอยแสนใจ (ตชด.อนุสรณ์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3
3. นางสาวเหมือนฝัน พิจารณ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
4. นางสาวนริศรา โกเสนตอ	หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านแม่คำ
เคราะห์) โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3
5. นายปลั่งกร ไชยวงศ์	ครูผู้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียน
บ้านผาอี๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้รับไว้เป็นความลับ ไม่ส่งผลกระทบต่อใคร ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน แบบสอบถามชุดนี้ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1 เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 30 ปี
☐ 30 ปีขึ้นไป-39 ปี
☐ 40 ปีขึ้นไป-49 ปี
☐ 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ครู

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา

5. ท่านปฏิบัติงานในสถานศึกษานี้เป็นระยะเวลา

☐ น้อยกว่า 1 ปี

☐ 1-5 ปี

☐ 6-10 ปี

☐ 11 -15 ปี

☐ 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ทางขวามือที่ตรงกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
		ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา				
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภารกิจในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่ดีและกระตุ้นการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ					
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจวิสัยทัศน์และนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล					
8	ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษา					

ข้อที่	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดให้จัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลและแผนประจำปีของสถานศึกษา					
ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศเช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต เป็นต้น					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสื่อสารรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสนทนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network)					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการนำเสนองาน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรวบรวมสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
11	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารงานงบประมาณอย่างเป็นระบบ					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ					
13	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในด้านต่าง ๆ					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยี ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน					
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่า ด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์					
ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการตรวจสอบ และการค้นหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบความถูกต้องของ ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาได้อยู่เสมอ					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ด้านการใช้สถิติ ในการประมวลผลข้อมูล					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามรการนิเทศ ติดตามการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ					
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา					

ข้อที่	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำกับ ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ					
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแล การใช้งบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความคุ้มค่าของ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษาภายในโรงเรียน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อ ใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศที่มีคุณภาพและทันสมัย					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อใช้ในการค้นคว้าหาความรู้					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาและนักเรียนได้รับการอบรม เพื่อใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					

ข้อที่	สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดฝึกประสบการณ์ให้กับชุมชน ผู้ปกครองในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม					

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรื่อง สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		(คนที่)				
		1	2	3		
ด้านวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภารกิจในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่ดีและกระตุ้นการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		(คนที่)				
		1	2	3		
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจวิสัยทัศน์และนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายภาครัฐด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดให้จัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลและแผนประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
ด้านการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศเช่น คอมพิวเตอร์, โทรศัพท์, แท็บเล็ต	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสื่อสารรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสนทนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network)	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		(คนที่)				
		1	2	3		
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการนำเสนองาน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรวบรวมสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
11	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานงบประมาณอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
ด้านการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการตรวจสอบและ การค้นหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		(คนที่)				
		1	2	3		
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาได้อยู่เสมอ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษามรการนิเทศ ติดตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับ ติดตามดูแลการใช้งบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความคุ้มค่าของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		(คนที่)				
		1	2	3		
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและทันสมัย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการค้นคว้า หาความรู้	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาและนักเรียนได้รับ การอบรมเพื่อใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาสามารถนำความรู้เทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษามีการจัดฝึกประสบการณ์ให้กับชุมชน ผู้ปกครองในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	ยุวพันธ์ สมศรี
วัน เดือน ปี เกิด	9 พฤษภาคม 2540
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2563 ค.บ. (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	23 หมู่ 4 ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	ยุวพันธ์ สมศรี. (ผู้บรรยาย). (26 เมษายน 2568). สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการประชุม วิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 11 (หน้า 186-201). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
รางวัลที่ได้รับ	-